

Vergaderjaar 2019–2020

32 317

JBZ-Raad

Nr. 616

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 12 mei 2020

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid en de vaste commissie voor Europese Zaken hebben op 11 maart 2020 overleg gevoerd met mevrouw Broekers-Knol, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, over:

- **de brief van de Minister van Justitie en Veiligheid d.d. 4 maart 2020 inzake geannoteerde agenda voor de JBZ-Raad van 13 maart 2020 te Brussel (Kamerstuk 32 317, nr. 602);**
- **de brief van de Minister van Justitie en Veiligheid d.d. 10 maart 2020 inzake nazending geannoteerde agenda voor de JBZ-Raad van 13 maart 2020 te Brussel en het verslag van de extra JBZ-Raad migratie van 4 maart 2020 (Kamerstuk 32 317, nr. 609);**
- **de brief van de Minister van Justitie en Veiligheid d.d. 17 februari 2020 inzake verslag van de informele JBZ-Raad van 23-24 januari 2020 (Kamerstuk 32 317, nr. 594);**
- **de brief van de Minister van Buitenlandse Zaken d.d. 18 december 2019 inzake werking Visumcode (Kamerstuk 19 637, nr. 2574);**
- **de brief van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid d.d. 22 januari 2020 inzake reactie op verzoek commissie over toezending conceptversies vierlandenverdrag en bilateraal verdrag (Kamerstuk 32 317, nr. 590).**

Van dit overleg brengen de commissies bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,
Van Meenen

De voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken,
Veldman

De griffier van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,
Hessing-Puts

Voorzitter: Van Meenen
Griffier: Tielens-Tripels

Aanwezig zijn negen leden der Kamer, te weten: Azarkan, Becker, Emiel van Dijk, Jasper van Dijk, Groothuizen, Kuiken, Van Meenen, Van Ojik en Voordewind,

en mevrouw Broekers-Knol, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Aanvang 12.01 uur.

De voorzitter:

Aan de orde is een algemeen overleg van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid, met als onderwerp de JBZ-Raad in Brussel van morgen en overmorgen. We spreken nu over het terrein van het asiel- en vreemdelingenbeleid. Ik heet de Staatssecretaris en haar ambtenaren van harte welkom, zo ook de leden en de mensen op de publieke tribune en degenen die elders dit debat volgen.

Ik verwacht dat er nog meer leden zullen komen en daarom stel ik voor dat wij spreektijden van drie minuten hanteren. Dan blijft er ook veel tijd over voor interrupties. Want we hebben maar tweeënhalf uur. Als u daarmee kunt instemmen... De heer Van Dijk.

De heer **Emiel van Dijk** (PVV):

Als er enige flexibiliteit in is: er stond drieënhalf minuut aangegeven.

De voorzitter:

Ik weet het, maar dat was nog voordat we wisten dat er wellicht ook enige onderwerpen aan de orde zouden kunnen komen die niet op de agenda stonden. Ik weet niet wat u van plan bent.

De heer **Emiel van Dijk** (PVV):

Als u maar niet op vijftien seconden meer of minder kijkt.

De voorzitter:

Ik sta bekend om mijn flexibiliteit.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):

Ik zou toch vier minuten willen afspreken, en dan misschien iets minder interrupties. Maar wel zo'n spreektijd dat je even je punt kunt maken.

De voorzitter:

Het kan niet allebei. Mijn voorstel is drie minuten.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):

Mijn voorstel is één interruptie en vier minuten spreektijd.

De voorzitter:

Ik zal u eerst even mijn eigen voorstel voorleggen, als u het goedvindt: drie minuten en twee interrupties. Daar is geen meerderheid voor, stel ik vast. Het voorstel van de heer Voordewind is vier minuten en één interruptie. Ik vind het prima, maar dan zeg ik u nu al: dat gaan we niet halen. Dat beloof ik u nu al. Prima, u kiest er zelf voor en ik zal mijn best doen om het binnen de tijd te halen, maar ik kan dat dan niet meer garanderen. Vier minuten dus.

Het woord is aan de heer Emiel van Dijk van de PVV.

De heer **Emiel van Dijk** (PVV):

Dank u wel, voorzitter. Nederland en de EU laten zich door Turkije chanteren. «Als wij geen nieuwe zak geld van jullie krijgen, dan gooien we

de grenzen open», aldus de Turken. Dit is exact de definitie van wat chanteren is. De staatssecretaris noemt het een noodkreet; wij noemen dat naïviteit. In plaats van die Turken in hun hok terug te gooien, werd Erdogan afgelopen maandag met alle egards in Brussel ontvangen. Vervolgens organiseert Erdogan dan weer een vergadering voor aanstaande dinsdag, waarbij op stel en sprong de Fransen, de Duitsers en mogelijk de Britten op het matje worden geroepen in Constantinopel. De Turken starten dus een nieuwe oorlog in Syrië, sturen honderdduizenden migranten deze kant op en eisen vervolgens nieuwe miljarden van de EU. En wat doet de EU? Die zegt 500 miljoen euro toe en belooft het visumvrij reizen voor 80 miljoen Turken met spoed te zullen behandelen. Ondertussen neemt de Europese Unie de Grieken de maat. Let wel: de Grieken zijn de enigen die doen wat een soeverein land moet doen bij een invasie van deze proporties, en dat is natuurlijk de grens potdicht houden, infiltranten buiten de deur houden en geen asielaanvragen meer toestaan. Nota bene deze verdedigers tegen de Turkse agressie worden door de voorzitter van de Europese Commissie op de vingers getikt. Griekenland moet en zal deze lastpakken binnenlaten, als het aan de EU ligt. In wat voor wereld leven die eurocraten? Dit kan en moet en anders. De PVV wil dan ook dat de Staatssecretaris zich niet onderdanig opstelt tegenover de Turken of tegenover de pestkoppen van de EU. De Staatssecretaris moet met rechte rug en vol overtuiging naar de JBZ-Raad gaan en daar aangeven dat Nederland niet buigt voor de chantage door de Turken en dat het uitgesloten is dat er nog meer geld naar Turkije vloeit als beloning voor deze chantage. Ook moet duidelijk worden gemaakt dat de Turken kunnen fluiten naar visumvrij reizen. Als het aan de PVV ligt, kunnen ze gewoon de boom in. Kan de Staatssecretaris garanderen dat zij onder geen beding zal instemmen met wat voor vorm van visumvrij reizen of extra geld voor de Turken?

Samenvattend, voorzitter: we hebben dus een Turkijedeal die compleet is opgeblazen. Erdogan voert oorlogje in Syrië en gebruikt migranten als drukmiddel. De EU zet de Grieken onder druk om hun grenzen open te gooien voor migranten. Dan hebben we tot slot ook nog «grenswachten» van Frontex, uit Denemarken, die tegen de afspraken in besluiten bootjes met migranten naar de EU te brengen in plaats van ze terug naar Turkije te sturen. Denemarken is nota bene het land dat een opt-out heeft bedongen en zich dus niets van een EU-dictaat op het gebied van asiel en migratie hoeft aan te trekken. Nota bene die lui besluiten voor de rest van Schengen wel even dat ze bootladingen asielzoekers zullen binnenhalen. Te gek voor woorden, en de PVV wil dan ook dat de Staatssecretaris in Brussel te kennen geeft dat alle Nederlandse steun voor deze watertaxi per direct wordt ingetrokken en dat Nederland daarentegen zelf zijn grenzen weer zal bewaken.

Dus, voorzitter, terwijl de Turken de deal hebben opgeblazen, blijft ons kabinet halsstarrig vasthouden aan hervestiging van migranten uit Turkije. Zo zijn er nog meer Syriërs uit Turkije naar Nederland gehaald dan in eerste instantie onder die verschrikkelijke deal was afgesproken. 10% meer zelfs. Waar is de Staatssecretaris nu helemaal mee bezig? Het kabinet moet onmiddellijk stoppen met het overnemen van Syriërs uit Turkije. Het is overigens wel mooi om te zien dat, hoe langer de grens bij Griekenland dicht blijft, hoe duidelijker het wordt dat die hele Turkijedeal overbodig is gebleken. Want wat blijkt nu? Om al die asielzoekers tegen te houden, had de VVD zich helemaal niet aan Erdogan hoeven onderwerpen. De Grieken doen nu wat ze van meet af aan hadden moeten doen, namelijk de grenzen potdicht houden. Niet de Turkijedeal werkt om migranten buiten de deur te houden, maar juist grensbewaking. Precies wat de PVV al een decennium lang roept: grensbewaking. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Groothuizen van D66.

De heer **Groothuizen** (D66):

Voorzitter, dank u wel. Het lijkt erop dat we in Europa de weg kwijt zijn. Waar gaan we toch naartoe en wat willen we eigenlijk? Zo sprak D66-oprichter Hans van Mierlo ruim zestien jaar geleden. Het is vandaag tien jaar geleden dat hij overleed, maar zijn woorden zijn nog steeds – helaas, zou ik willen zeggen – buitengewoon relevant. Want mensen worden nu ingezet als een politieke pion. Ze worden omvergevoerd door de Griekse kustwacht en treffen, als ze op een gegeven moment het land bereiken, kampen aan waar de menselijkheid helaas ver te zoeken is. Ik heb het zelf mogen zien, en meerdere collega's hier in de zaal aanwezig zijn er ook geweest. Dat kan toch moeilijk de European way of life zijn die de Europese Commissie zegt te willen verdedigen.

Welke prijs zijn we bereid om te betalen voor de bescherming van onze buitengrenzen? Dat is een redelijke en belangrijke vraag. Grip op onze grenzen is ook een redelijke wens, maar de prijs die we nu betalen is wat mij betreft te hoog. Mensen als slachtoffer van politiek gebakkelei: heel veel cynischer kan het niet worden. De noodzaak voor een structurele Europese oplossing die zowel humaan, solidair als verantwoordelijk is, is dan ook groot. Niemand wil de ongecontroleerdheid van 2015 en 2016, maar ik weet ook zeker dat eigenlijk niemand de inhumane situatie wil die we nu zien ontstaan.

Ik heb daarom een aantal vragen aan de Staatssecretaris. Geld was nooit zozeer het probleem voor Griekenland, zo is ons heel vaak verteld. Toch heeft de Europese Commissie nu weer 700 miljoen euro beschikbaar gesteld. Welke voorwaarden zitten er nu aan dit geld, zodat de situatie op de eilanden en breder in Griekenland ook echt gaat verbeteren? Houden we nou ook goed toezicht op de besteding van dit geld? Want daar lijkt het wel aan te schorten.

Wordt dit geld ingezet om de asielprocedure in Griekenland te versterken? Want dat is eigenlijk al jarenlang de bottleneck. En wordt het gebruikt om concreet te investeren in artsen, psychologen en verplegers, waar grote behoefte aan is op de Griekse eilanden?

Wat kan Nederland concreet bijdragen als het gaat om extra beoordelaars van asielaanvragen? EASO, Frontex: wat kunnen we doen om de Grieken daarbij te ondersteunen? Graag een reactie van de Staatssecretaris.

In de geannoteerde agenda onderschrijft de Staatssecretaris de noodzaak om een EU-crisismechanisme in te voeren. Kan zij uitleggen wat dat dan precies gaat inhouden? Biedt dat ruimte om in samenwerking met de Grieken extra maatregelen te nemen als zich een uitzonderlijke humanitaire crisis gaat aandienen? Eigenlijk hebben we die al, maar als ik nu de berichten lees over het coronavirus, vrees ik dat het nog weleens veel erger kan worden. Wat kunnen we precies allemaal nog doen om erger te voorkomen?

Dan de laatste vraag. Wat vindt de Staatssecretaris ervan dat Griekenland een maand lang geen asielverzoeken in behandeling wil nemen? Is zij het met mij eens dat dit in strijd is met het Vluchtelingenverdrag en, zo ja, is zij bereid om de Grieken daarop aan te spreken en te onderstrepen dat Griekenland gewoon basale mensenrechten moet eerbiedigen?

Dank u wel.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Er is een interruptie voor u van de heer Jasper van Dijk van de SP.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):

We hoorden dit weekend fractieleider Rob Jetten op televisie roepen dat links vond dat alle grenzen maar opengesteld moesten worden en dat iedereen hier binnengelaten moest worden. Flagrant flauwekul,

natuurlijk. Rechts zou helemaal niets willen. Hoe zit het nu precies met het standpunt van D66? We weten dat u graag arbeidsmigranten naar Nederland haalt en dat u tijdelijk mensen uit Afrika hiernaartoe wilt halen. Maar als ik dan een motie indien om kwetsbare kinderen van de Griekse eilanden af te halen, stemt u daartegen. Hoe moet ik dat rijmen met uw standpunt?

De heer **Groothuizen** (D66):

Ik snap die oproep om mensen op te halen heel goed. Ik vind dat een sympathieke oproep, maar de politieke realiteit is ook dat ik in een coalitie zit waarin buitengewoon verschillend wordt gedacht over migratie, waardoor dit nog niet zo eenvoudig is. Dat is de realiteit.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):

Het plan om mensen uit Afrika op te halen is toch ook geen kabinetsstandpunt? Maar u had er geen enkele moeite mee om dat naar buiten te brengen. Moet ik dan maar constateren dat voor D66 economische belangen vooropstaan en dat u nee zegt als het gaat om het ophalen van kwetsbare kinderen van de eilanden en dat de deur dan op slot gaat? Wat enorm teleurstellend.

De heer **Groothuizen** (D66):

Als de heer Jasper van Dijk het regeerakkoord goed leest, dan ziet hij dat er wel degelijk afspraken zijn gemaakt over positief legaal arbeidsmarktbeleid. We hebben afgesproken dat we datgene doen wat goed is voor Nederland. We hebben ons ook gecommitteerd aan het Marrakeshpact. U kent ook de integrale migratieagenda, waar reguliere migratieroutes deel van uitmaken. Mijn voorstel is een uitwerking daarvan en beoogt ook deels een alternatief te bieden voor het feit dat er nu mensen zijn die niet altijd vluchteling zijn en nu wel op een bootje stappen en soms hun leven wagen. Ik weet dat de SP er geen fan van was. Dat heeft ze luid en duidelijk duidelijk gemaakt, maar het is wel een poging om bij te dragen aan de oplossing voor een heel ingewikkeld probleem. Ik zou u eigenlijk willen uitnodigen om er toch nog wat serieuzer naar te kijken en er niet alleen maar labels op te plakken, want er zitten volgens mij echt een aantal dingen in waarop we elkaar zouden kunnen vinden.

De heer **Azarkan** (DENK):

Van Mierlo zei ooit dat je de controle vanuit de Kamer niet in een coalitieakkoord kunt wegorganiseren. Dat ging over de zoektocht naar waarheid. Er zijn dus zaken in de samenleving die je niet goed kunt voorzien en die je niet zomaar even kunt wegmanoeuvreren achter een coalitieakkoord. Ik vind het te makkelijk. Ik vind het echt te makkelijk van de heer Groothuizen, terwijl hij wel mooie en grote verhalen houdt op tv en daarmee heel veel sier maakt. Vervolgens verschuilt hij zich achter een coalitieakkoord en zegt hij dat de andere drie partijen waarmee hij een samenwerking heeft, dit niet willen. Is het niet zo, meneer Groothuizen, dat meneer Van Mierlo ook op dit punt heeft gezegd dat je je niet kunt verschuilen achter allerlei akkoorden als het over menselijkheid gaat? Dus of u bent bereid om het probleem echt te helpen adresseren en op te lossen, of u houdt hele goedkope praatjes op tv. Welke van de twee is het?

De heer **Groothuizen** (D66):

Ik probeer me even voor de geest te halen welk populair praatje ik op tv heb gehouden. Geeft u dan aan op welk punt dat was, want anders wordt het een beetje ingewikkeld om antwoord te geven op de vraag. Ik ben heel erg bereid om alle vragen van meneer Azarkan te beantwoorden, maar ik weet even niet welk populair praatje op tv hij bedoelt.

De heer **Azarkan** (DENK):

Dat zal ik u vertellen. Dat was uw politieke baas, de heer Jetten, die een prachtig en tranentrekkend verhaal hield over de onmacht om iets te doen en over hoe graag hij iets zou willen doen aan de vluchtelingencrisis op dit moment. Daar werd hij terecht op aangesproken op social media, waarbij werd gezegd: als een partij een concreet voorstel om het probleem op te lossen, geef je niet thuis. Dat is toch goedkoop?

De heer **Groothuizen** (D66):

Ik zie niet dat we niet thuis geven. Ik denk dat Nederland op zich al heel veel doet. We ondersteunen de Grieken. We hebben veel mensen bij EASO. We hebben veel mensen bij Frontex. We geven geld. Ik heb samen met een deel van deze Kamer diverse malen ervoor gepleit om te kijken wat we nog meer kunnen doen. De concrete vraag die volgens mij nu boven de markt hangt, is: wat doen we met het verzoek om 2.500 minderjarige mensen op te nemen vanuit Griekenland? Ik vind dat een sympathieke gedachte, maar ik wijs u op de politieke realiteit, die anders is. Er is in de politiek nu eenmaal een verschil tussen wat je wilt en kunt bereiken. Dat verandert ook niet door het citaat van de heer Van Mierlo over controleerbaarheid dat u mij voorhoudt. Dat is de werkelijkheid waar we op dit moment in zitten. We zullen ons daarvoor blijven inzetten. D66 pleit al jaren voor een structurele Europese oplossing. Ik denk echt, en volgens mij u met mij, dat daar de oplossing voor dit probleem ligt. Daarmee zijn niet alle problemen onmiddellijk uit de weg. Dan kunt u mij verwijten dat ik geen keuze maak, maar dat lijkt me dan toch iets te simpel.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):

Ik weet als geen ander hoe ingewikkeld het af en toe kan zijn om in een coalitie te zitten, maar er is wel één verschil: in deze coalitie is het niet een tegen een. Er zijn nu meerdere partijen die in het verleden in ieder geval al hebben aangegeven erg te gaan voor barmhartigheid en solidariteit. Het kinderpardon vloeit daaruit voort. Ik heb toch goed gehoord dat het kabinet heeft gezegd: als we in Europa kunnen samenwerken met andere landen voor kwetsbare, alleenstaande minderjarigen, voor kinderen, staat Nederland daarvoor open. Inmiddels tel ik Duitsland, Frankrijk, Finland, Portugal, Kroatië en Luxemburg. Volgens mij heb ik ook Polen voorbij horen komen. Is de werkelijkheid dan niet dat een substantieel deel van de Europese landen, een soort coalition of the willing, al gezegd heeft dat het dit wil doen? Dit in combinatie met het feit dat een aantal gemeenten heeft gezegd dat ze daarvoor willen staan. Als je niet uitgaat van 2.500 maar van 500, en kijkt naar de gemeenten die er nu voor willen gaan, ben je met 35 kinderen per gemeente klaar. Dat is toch een andere situatie, waardoor ook de politieke realiteit en de politiek ingewikkelde coalitie mogen veranderen. Dat wil ik graag weten van mijn geachte collega.

De heer **Groothuizen** (D66):

Ik zie dat er veel draagvlak in de samenleving is. Daar ben ik ook heel erg blij mee. Ik vind het heel goed dat er draagvlak in Europa is. Ik hoop dat dat draagvlak nog veel groter wordt dan die vijf landen. U noemde Polen. Dat wist ik nog niet. Dat zou heel erg goed nieuws zijn. Ik hoop dat het er nog veel meer worden. Ik hoop absoluut dat het politieke draagvlak in Europa breder wordt en dat het politieke draagvlak in de samenleving breder wordt, zodat het politieke draagvlak in de Tweede Kamer ook nog groter wordt. Daar had ik het over. Dat is een beetje de realiteit die ik u schetste. U hebt mij inderdaad al eens eerder gezegd dat het buitengewoon ingewikkeld kan zijn om in een coalitie te zitten. Dat waren heel wijze woorden.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):

Maar het is toch te makkelijk. Je kunt niet als een Rob Jetten op Instagram en in Buitenhof een tranentrekkend verhaal houden. Je kunt niet als een Sophie in 't Veld zeggen: Europese leiders moeten het voortouw nemen. Dan is er een uitspraak van het Europese parlement met een oproep aan alle Europese lidstaten om daar gehoor aan te geven. Je kunt niet die gemeenten negeren. Je kunt niet negeren dat vluchtelingen nu aan de grens uitgekleeft worden, gemarteld worden en dat kinderen en vrouwen nu opgesloten worden in schepen zonder daglicht. Deze situatie vraagt om politieke daadkracht. Je kunt niet alleen maar zeggen: jongens, het is een beetje ingewikkeld. Dat was in onze tijd ook zo.

De **voorzitter**:
En uw vraag is?

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):
Mijn vraag aan u is: toon wat meer strijdbaarheid. Dat zou ik heel erg prettig vinden.

De heer **Groothuizen** (D66):
De inzet is duidelijk. Die deel ik met mevrouw Kuiken, maar uiteindelijk telt het resultaat. Volgens mij is dat resultaat er pas als we de Grieken in de breedte en ook op dit punt helpen met de boel verlichten. Daarvoor zie ik nog steeds geen politiek draagvlak, en dat is wel nodig. Het spijt me heel erg, maar dat is wel hoe het zit.

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):
Resultaat en politiek draagvlak maken we met z'n allen. Ik denk dat het heel belangrijk is om goed te weten waar D66 nu staat. Dit debat gaat voor een belangrijk deel over de vraag of Nederland bereid is om samen met een aantal andere landen een bescheiden bijdrage te leveren aan het opvangen van de meest kwetsbare kinderen van de Griekse eilanden. Het aanbod van de gemeenten is al binnen, zou ik zeggen. Mijn simpele vraag aan de heer Groothuizen is of D66 ervoor is dat we dat doen.

De heer **Groothuizen** (D66):
Ik heb dat net al proberen uit te leggen. Ik vind het een sympathieke gedachte, dus ja, ik ben ervoor dat we dat doen. Alleen denk ik dat het op dit moment nog niet reëel is om het ook werkelijk te verwezenlijken. Dus als u dat dadelijk in een motie giet, is er een dikke kans dat ik uiteindelijk tegen die motie ga stemmen, om de doodsimepele reden dat op dit moment het draagvlak ervoor ontbreekt.

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):
De heer Groothuizen zal het toch met mij eens zijn dat wij hier met z'n allen uitmaken wat het draagvlak is voor bepaald beleid. In die zin is het nogal wezenlijk dat een partij die er eigenlijk wel voor is... Daarom is de positie van D66 zo belangrijk. We weten van een aantal partijen hier dat ze er nooit en te nimmer mee zullen instemmen, al gaat het maar om één kwetsbaar kind. We weten ook dat er partijen zijn die zeggen: daar moet je welwillend naar kijken. Daar hoort mijn partij bij, maar ook een aantal andere. Maar hier zit een partij die er eigenlijk ook voor is, maar dat niet zegt omdat er nu eenmaal geen politiek draagvlak voor is. Op die positie zitten we eerlijk gezegd niet te wachten. Zeg nou gewoon: ik ben daarvoor. Dan hoeft u helemaal niet voor mijn motie of voor die van Jasper van Dijk te stemmen. Dat vind ik dan weer wat anders. Maar het is belangrijk om te weten of D66 vindt dat we op dit moment iets moeten doen, of dat D66 vindt dat we op dit moment niets moeten doen. Dat is een belangrijke vraag.

De heer **Groothuizen** (D66):

Die vraag heb ik beantwoord: ja, ik vind het belangrijk dat we iets doen, maar de realiteit is dat ik niet weet of we dat ook kunnen verwerklijken. De heer Van Ojik maakt het wat te eenvoudig. De heer Van Ojik weet heel goed hoe gevoelig het thema migratie ligt. Dat is uiteindelijk ook de reden dat GroenLinks heeft besloten om niet mee te doen aan coalitiesamenwerking. Je zegt dus: ik ga op zo'n gevoelig punt – dat is een oordeel dat ik kan begrijpen, hè – niet deelnemen aan coalitie. Dan kun je vervolgens niet net doen alsof een partij die wel aan de coalitie deelneemt, afstand kan nemen van die gevoeligheid en mee kan gaan met wat de oppositie daarvan vindt. Zo zit politiek niet in elkaar. Dat is inderdaad een enorme spagaat. Volgens mij heeft u van mij een duidelijk en helder antwoord gehad over hoe wij erin zitten.

De voorzitter:

Meneer Azarkan, nog een interruptie? We zijn door de interrupties heen; althans voor de heer Groothuizen. Dan is het woord aan de heer Azarkan van DENK voor zijn bijdrage.

De heer Azarkan (DENK):

Dank, voorzitter. In debatten over asiel en migratie is het kernwoord «grenzen»: fysieke grenzen die door politiek rechts vaak hardvochtig worden bewaakt om vluchtelingen buiten te houden, maar ook de grenzen van de menselijkheid. We zien op dit moment tienduizenden mensen creperen aan de Griekse grens. Griekse autoriteiten vuren traangas af, vluchtelingen worden ontkleed, vluchtelingen worden mishandeld, bootjes worden lekgestoken. Het lijkt wel een soort stresstest voor de menselijkheid. Wat DENK betreft moet Nederland meer menselijkheid tonen. Is de regering bereid om het onmenselijke optreden van de Griekse regering te veroordelen? Wat kan de Staatssecretaris doen om de vluchtelingen te helpen die op dit moment aan de Griekse grens creperen? Kunnen we kinderen opnemen?

Verschillende burgemeesters en gemeenteraden in Nederland geven het goede voorbeeld door bereidheid te tonen om vluchtelingen op te nemen. Dat vind ik een geweldig gebaar. Hulde dat zij dit als lokale gemeenschap op zich willen nemen, ondanks dat ze door politici worden tegengewerkt. Ik heb het over politici zoals Bente Becker van de VVD. Zij geeft aan dat het hardvochtig is dat gemeenten en burgemeesters vluchtelingen willen opvangen. Dat zei ze letterlijk. «Want ze krijgen een verkeerd beeld.» Het is toch onwerkelijk dat bestuurders die menselijkheid tonen, van deze politica een veeg uit de pan krijgen!

Voorzitter. Nog walgelijker is wat Thierry Baudet doet. Hij zegt dat er een soort plan achter zit. Ik citeer maar even, anders wordt het een kort geding. Hij zegt: «Er zijn veerdiensten om migranten over te zetten naar Europa om die nationale identiteiten te verzwakken zodat er geen nationale staten meer zullen zijn.» Dat zal de bereidheid onder de bevolking om vluchtelingen te helpen ook niet versterken. De VVD straft menselijkheid af en Forum voor Democratie gebruikt een vervangings-theorie die volgens de NCTV een voedingsbodemp is voor terreur. Het is walgelijk maar ook gevaarlijk.

De vluchtelingen aan de buitengrens van Europa zijn het slachtoffer van een cynisch machtsspel tussen grootmachten in een Europa dat te lang wegkeek voor het drama met Syrië en vooral bezig is met het buitenhouden van vluchtelingen. Maar ook van Rusland en Assad, die gewelddadig toeslaan. Ook Turkije speelt zijn rol. Ondanks dat ze 4 miljoen vluchtelingen hebben en de vluchtelingendeal maar voortduurt, zien we heel veel problemen met de uitvoering van de deal.

Voorzitter. Om met dat laatste te beginnen: de Turken hebben alle reden om kwaad te zijn. Dat zijn niet mijn woorden, dat zijn de woorden van de architect van de EU-Turkijedeal, de heer Knaus. Hij wijst er simpel op dat de EU de afspraken onvoldoende nakomt. De bedenker van de deal is

keihard in zijn kritiek. Het is dan ook wel erg hypocriet dat we Turkije wegzetten als degene die ons chantabel maakt terwijl Europa de deal zelf niet nakomt, terwijl Europa vier jaar niets heeft gedaan om het probleem structureel op te lossen.

Voorzitter. Turkije vangt 4 miljoen mensen op: een onmetelijk aantal, zo veel als Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht en nog tien andere grote gemeenten. Als we hier in Nederland 100 vluchtelingen hebben, staan er soms mensen te demonstreren en vragen rechtse partijen om een spoeddebat. De wereld is dan te klein en te hypocriet.

Mijn laatste vraag aan de Staatssecretaris: deelt zij de mening dat een herziening van de Turkijedeal met aanvullende steun voor Turkije de enige oplossing is om dit menselijke drama niet nog verder te doen verslechteren?

De voorzitter:

Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Jasper van Dijk van de Socialistische Partij.

De heer Jasper van Dijk (SP):

Dank u, voorzitter. We zien enorme ellende aan de Turks-Griekse grens. Is de regering het ermee eens dat Turkije de vluchtelingen en migranten aan die grens zo spoedig mogelijk moet terugnemen en dat er vervolgens goede afspraken gemaakt moeten worden over een fatsoenlijke opvang van die vluchtelingen en migranten? Hoe staat het nu precies met de EU-Turkijeverklaring? Als het gaat om de financiering: is al het geld al besteed, of gaat er nog steeds geld naar Turkije? Wat is de inzet van de onderhandelingen en wat vindt Nederland dat de inzet zou moeten zijn? Volgende week is er een bijeenkomst in Istanbul met Merkel en Macron. Kan de Staatssecretaris ons daarvan zo goed mogelijk op de hoogte houden? Wellicht is ze er zelf niet bij, maar wij horen graag wat er precies wordt besproken.

Voorzitter. De ellende op de Griekse eilanden is zo mogelijk nog groter. Als je leest over de erbarmelijke omstandigheden, kun je je nauwelijks voorstellen dat dit Europa betreft. De meest elementaire rechten – recht op onderdak, gezond voedsel, bescherming – worden met voeten getreden. Het geweld neemt met de dag toe. Hulporganisaties verlaten de eilanden. Dit alles is in schril contrast met Europese beginselen in bijvoorbeeld het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mensen. Wat onderneemt u eigenlijk om die mensenrechten na te leven ook in dat gebied?

Vorige week heb ik een motie ingediend om 2.500 alleenstaande kinderen over Europa te verdelen. Dat gaat dus om kinderen op deze eilanden die nu aan hun lot worden overgelaten. Het gaat tevens om een overzichtelijk aantal. De motie werd niettemin verworpen, niet alleen door knetterrechts, maar ook de coalitie, inclusief D66 en ChristenUnie. Inmiddels geven vijf landen gehoor aan de oproep: Frankrijk, Duitsland, Luxemburg, Finland en Portugal willen kinderen opnemen. Aan Nederland wordt gevraagd om 500 kinderen op te vangen. Nogal wat gemeentes werken graag mee, kunnen we in de krant lezen. Je zou dus zeggen: wat let u nog? Maar toch houdt de Staatssecretaris haar poot stijf, als een IJzeren Dame. Hoe lang blijft u wegstijven, terwijl dit evident een zaak is van alle Europese landen? Wat moet er gebeuren om de regering mee te krijgen? Werkt het als het aantal kinderen wordt verlaagd? Werkt het als Nederland uitsluitend alleenstaande meisjes onder een bepaalde leeftijd opvangt, waar Duitsland op aankomt? Of zegt u dan nog steeds keihard nee? Geef ons meer inzicht in uw beweegredenen; we maken graag een nieuwe motie. De Staatssecretaris zei vorige week: ik ga geen voorstellen doen; de Europese Commissie moet voorstellen doen. Volgens mij heeft de Europese Commissie gezegd dat de lidstaten aan de slag kunnen hiermee, dus wat let u nog?

Dan graag een update over Marokko. Is het inmiddels gelukt om een afspraak te maken over de terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers en, zo nee, hoe staat het dan met maatregelen om Marokko alsnog tot medewerking te bewegen, zoals aangekondigd in het regeerakkoord? Of hecht u meer belang aan economische belangen? De regering neemt bij voorkeur in Europees verband maatregelen, bijvoorbeeld door gebruik te maken van de visummaatregelen tegen hooggeplaatsten, zoals ik ook vroeg in mijn motie. De Visumcode geldt sinds 1 februari en de Staatssecretaris wilde er graag mee aan de slag gaan. Graag een update: heeft u al weigerlanden opgegeven in Brussel, zodat de Marokkaanse elite geen visum meer krijgt? Geen jetsetfeestjes meer aan de Côte d'Azur, zou ik zeggen.

Tot slot, voorzitter, operatie Sophia. Deze missie is bedoeld om wapensmokkel richting Libië tegen te houden. Op zich goed, maar hoe staat het met het eerdere mandaat van die missie om mensensmokkel te bestrijden en drenkelingen te redden? Gebeurt dat ook nog?

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u. Het woord is aan de heer Voordewind van de ChristenUnie.

De heer Voordewind (ChristenUnie):

Dank u wel, voorzitter. De beelden spreken voor zich en schrikken enorm af. De getallen zijn inmiddels misschien wel opgelopen tot 35.000 aan de Grieks-Turkse grens, hoor en lees ik. Daar wordt met geweld opgetreden door de Grieken richting de vluchtelingen in het niemandsland. De situatie op Lesbos is niet veel beter. Daar wordt zelfs geschoten op vluchtelingen die op bootjes aankomen. Kan de Staatssecretaris in ferme bewoordingen afstand nemen van het geweld dat de Griekse kustwacht en de Griekse grenswacht gebruiken tegen vluchtelingen? Wil de Staatssecretaris Griekenland ook aanspreken op het eerbiedigen van het Vluchtelingenverdrag?

Voorzitter. Dan het heikele punt van de alleenstaande kinderen. 2.500 kinderen zitten op Lesbos in een benarde situatie. Gelukkig hebben een aantal landen zich nu bereid verklaard om deze kinderen op te nemen, maar we weten nog niet of het gebeurt. De Staatssecretaris zei in het vorige debat: we gaan kijken wat de Commissie voor voorstellen gaat doen. Zij heeft naar aanleiding van onze Kamermotie het onderwerp ook aan de orde gesteld, begreep ik. Wat is er nu concreet gekomen van dat voorstel? Is het voorstel van de Commissie al bekend? Wat kan Nederland voor deze 2.500 kinderen doen? Vindt de Staatssecretaris ook niet dat op zijn minst deze kinderen zo snel mogelijk naar het vasteland gebracht moeten worden en dat ze aldaar in de beschermde opvang moeten komen? Is de Staatssecretaris dan ook bereid om daar een bijdrage aan te leveren, natuurlijk in coördinatie met de Europese Commissie?

De heer Jasper van Dijk (SP):

Glashelder pleidooi van de heer Voordewind. Mijn eerste vraag zou kunnen zijn: waarom heeft u dan niet mijn motie gesteund? Maar laat ik vooral de heer Voordewind de ruimte geven om verder te motiveren waarom we nu tot actie over moeten gaan.

Overigens constateer ik dat het CDA, een belangrijke partij in deze discussie, afwezig is.

De voorzitter:

Dat is vanwege corona.

De heer Jasper van Dijk (SP):

Oké, oké. Dat kan gebeuren.

De **voorzitter**:
Een punt van orde?

Mevrouw **Becker** (VVD):

Ja, een punt van orde, ja. Ik zou het in mijn eigen inbreng hebben gemeld, maar doe het dan nu maar. Mevrouw Van Toorenborg heeft mij gevraagd om te zeggen dat zij dit debat volgt, dat ze geen spreektijd heeft, maar dat mocht er een prangende vraag zijn, zij die misschien via mij zal stellen. Ze volgt dus het debat. Ik ga niet vragen aan haar beantwoorden, voordat daar verwarring over ontstaat. Zij volgt het debat en als mogelijk neemt zij er ook aan deel.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):

Als mevrouw Van Toorenborg het debat volgt, kan zij misschien haar antwoord op de vraag of zij bereid is om kinderen op te nemen, appen. Want dat is volgens mij de kernvraag van dit debat.

De **voorzitter**:

U weet nu in ieder geval de reden dat ze er niet is. Gaat u verder. Met uw interruptie, welteverstaan. En die houden we kort, hè.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):

Heel kort, dat bent u van mij gewend, voorzitter, ook vandaag. Vanmiddag kunnen we moties indienen. Is de heer Voordewind bereid om een concreet voorstel te doen...

De **voorzitter**:

Morgen.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):

Excuus, morgen. Om een concreet voorstel te doen om kinderen op te halen en te verdelen over Europa en Nederland?

De **voorzitter**:

Het is overigens vanmiddag, volgens mij, maar goed, dat gaan we nog even na.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):

Het VAO is vanmiddag, de stemmingen zijn morgen. Zo was het.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):

We hebben eerder, zoals naar gerefereerd, hier in de Kamer een motie aangenomen gekregen om de urgentie van het probleem van de alleenstaande kinderen aan de kaak te stellen. De Staatssecretaris heeft dat ook gedaan. De Staatssecretaris heeft gezegd dat de Europese Commissie nu komt met een voorstel. Ik wijs de heer Van Dijk er ook op dat we verder moeten kijken dan alleen naar deze 2.500 kinderen. Ja, we moeten hier iets voor doen. Ik heb het voorstel gedaan om in ieder geval deze kinderen zo snel mogelijk van Lesbos te halen en neer te zetten in de beschermde opvang op het vasteland. Maar tegelijkertijd weten we ook dat er een structurele oplossing moet komen. Want al zouden deze 2.500 kinderen verdeeld worden, dan weten we dat dat een signaal is voor de andere ouders in Turkije om nog weer 2.500 alleenstaande kinderen naar Lesbos te sturen. Dus dit moet echt gepaard gaan met een structurele oplossing.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):

Dat ben ik volledig eens met de heer Voordewind. Dit moet natuurlijk gepaard gaan met goede afspraken over de toegang van nieuwe mensen. Laat dat helder zijn. Maar nu terug naar de huidige kinderen op de

eilanden. Vijf landen hebben inmiddels toegezegd er werk van te maken: Frankrijk, Duitsland, Luxemburg, Finland en Portugal. Bent u het met mij eens dat Nederland zich moet aansluiten bij deze groep en een concreet aantal kinderen zou moeten opvangen?

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):

Ik heb eerder gezegd dat als wij het aan de orde stellen, zo luidde de motie ook, het logisch is dat ook de vraag aan Nederland zou kunnen komen wat Nederland eventueel bereid is om te doen. Ik wacht het voorstel van de Europese Commissie af. Ik vind dat Nederland er ook een verantwoordelijkheid in heeft. Ik heb nu een concreet voorstel gedaan om de Staatssecretaris in ieder geval te vragendruk uit te oefenen via de Europese Commissie en andere landen op Griekenland om die kinderen van het eiland af te halen, want de omstandigheden waaronder ze daar zitten zijn nog veel erger, en ze in de beschermde opvang te plaatsen op het vasteland. Daarnaast heb ik gezegd dat er een structurelere oplossing moet komen. Dus laten we het stapsgewijs doen. Ik denk dat we het wel eens zijn over de intenties: deze kinderen moeten uit deze benarde situatie gehaald worden.

De **voorzitter**:

Gaat u verder, meneer Voordewind.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):

Voorzitter. Dan de steun aan Griekenland. We hebben begrepen dat de Europese Commissie bereid is samen met de lidstaten 700 miljoen vrij te maken, in eerste instantie 350 miljoen. We hebben in het vorige debat met collega Blok gevraagd welke voorwaarden eraan worden gesteld. Ik stel die vraag ook aan de Staatssecretaris. Als die steun wordt vrijgemaakt, wordt dan ook als voorwaarde gesteld dat de meest kwetsbaren van de Griekse eilanden afgehaald moeten worden, om juist die benarde situatie te verlichten? Welke voorwaarden worden er gesteld aan de eerste tranche van 350 miljoen?

Voorzitter. Er is een motie over de ngo's aangenomen in de Kamer. Wat zou Nederland kunnen doen om het leed verlichten op die eilanden en wat kan Nederland doen voor die ngo's? We zien nu dat vrijwilligers van die ngo's zelfs belaagd worden door de mensen op de Griekse eilanden. Wat die ngo's, ook de Nederlandse, op die eilanden doen, is cruciaal. Heeft de Staatssecretaris contacten met die ngo's? Wat zou Nederland kunnen doen? Haar antwoord zou mogelijk kunnen zijn dat er geld is vrijgemaakt. De Europese Rekenkamer zegt dat ook. Maar waar is dat geld dan gebleven? We hebben 1,2 miljard vrijgemaakt voor de Grieken; waar is dat geld gebleven als we nu de beelden zien op Lesbos? Wat zou Nederland nog kunnen doen om die ngo's beter in staat te stellen hun werk te doen? Voorzitter. We begrijpen ook dat kamp Moria op de een of andere manier minder geld krijgt van het toebedeelde geld, omdat het een hotspot zou zijn. Hoe legt de Staatssecretaris dat uit? Er zou toch juist meer geld naar de hotspots moeten gaan?

De **voorzitter**:

Nog 25 seconden.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):

Voorzitter. Dan gaan we terug naar de Turkijedeal. De Europese Unie gaat nu praten met Turkije. Het is begrijpelijk dat Turkije om meer hulp vraagt. Tegelijkertijd ligt er nog iets van 2,5 miljard op de plank. Hoe gaat de Europese Unie, zonder dat we ons laten chanteren, toch kijken of we Turkije kunnen ondersteunen met versneld vrijmaken van die gelden? Dank u, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel. Er zijn twee interrupties voor u. In ieder geval van mevrouw Kuiken.

Mevrouw Kuiken (PvdA):

Ik wil één ding even corrigeren. Is de heer Voordewind zich ervan bewust dat Griekenland niet aan de Europese Commissie een verzoek heeft gedaan, maar aan de individuele lidstaten? Waarom is dat relevant? Omdat als je afwacht wat de Europese Commissie doet, je iedereen nodig hebt. Maar je kunt ook zeggen: ik werk samen met een coalition of the willing, ik kijk wat individuele lidstaten doen en ik pas daar mijn aanbod op aan. Dit juist omdat de situatie nu zo schrijnend is en ook omdat we de afgelopen vier jaar eigenlijk niks hebben gedaan.

De heer Voordewind (ChristenUnie):

Dat heb ik ook begrepen. Tegelijkertijd is het ook in de JBZ-Raad vorige week aan de orde geweest. Toen heeft de Europese Commissie gezegd het probleem te onderkennen en met een voorstel te komen. Ik heb dat voorstel nog niet gezien, misschien heeft de Staatssecretaris het al wel gezien. Maar het zou natuurlijk een belangrijk signaal zijn als de Europese Commissie nu aan alle landen zou vragen om ieder zijn eigen deel te nemen voor de opvang van de vluchtelingen.

Mevrouw Kuiken (PvdA):

Dat klopt en dat zou ook heel ideëel zijn. Zo zijn we er vier jaar geleden ook mee gestart. Maar we zagen dat het resultaat bedroevend was en dat er dus meer nodig is dan alleen maar afwachten tot alle lidstaten in actie komen. Ik snap dat je als Nederland niet alleen wilt staan. Maar als er een fundamenteel aantal landen is van een bepaalde omvang, kun je toch als lidstaat Nederland zeggen: wij doen in ieder geval dit gebaar, hoe symbolisch klein ook?

De heer Voordewind (ChristenUnie):

Net als collega Groothuizen vinden wij – dat moge duidelijk zijn, ik heb het eerder ook gezegd – dat Nederland zijn verantwoordelijkheid moet nemen. Daar hebben we de vorige motie ook voor ingediend. Alleen zie ik daar op dit moment net als collega Groothuizen geen meerderheid voor hier in de Tweede Kamer. Daarom heb ik het tussenvoorstel gedaan om te kijken of we misschien gezamenlijk met u en met de Kamer tot een motie kunnen komen om in ieder geval die kinderen weg te halen uit die schrijnende situatie op Lesbos en over te brengen naar het vasteland. Ik hoop dat dat voorstel ook de steun van de Partij van de Arbeid kan krijgen.

De heer Azarkan (DENK):

Ik begrijp de kritiek op Turkije wel. Maar die is ook iets te doorzichtig, in de zin dat de grondlegger van die Turkijedeal, de heer Knaus, zegt dat de Turken natuurlijk in de steek zijn gelaten. Nu zegt de heer Voordewind eigenlijk: als we dit probleem willen oplossen, moeten we allemaal ons eerlijke deel gaan bijdragen. Een van de kernpunten in het plan is nou juist dat afgesproken is dat er mensen zouden worden opgehaald. Nu zijn er Europese landen die vanuit een wat xenofobe kijk op de wereld – Hongarije, binnenlandse politiek – zeggen: daar doen we gewoon niet aan mee. Dus als de heer Voordewind zegt «ik verschuil me daarachter», gaat er natuurlijk helemaal niks gebeuren. Wat vindt de heer Voordewind van de haalbaarheid van zijn eigen voorstel, namelijk «alleen iets doen als alle andere landen meedoen», terwijl we al vier jaar zien dat dat niet gebeurt?

De heer Voordewind (ChristenUnie):

Volgens mij is het iets ingewikkelder. Bij de Turkijeverklaring is gezegd dat er een een-op-eenverhouding zou zijn, dat de mensen zouden worden teruggestuurd naar Turkije en dat daar een verdeling zou plaatsvinden. Daarbij heeft Nederland zijn aandeel geleverd. Het probleem is natuurlijk dat we de mensen niet terug konden sturen omdat de asielprocedure, net als in Nederland, veel te lang duurt. De herverdeling van de meest kwetsbaren in Turkije, die er eigenlijk zou moeten komen, is nooit goed van de grond gekomen. Misschien moeten we daar ook over praten. Daarom pleit ik ervoor om de gelden die op de plank liggen zo snel mogelijk vrij te maken. En laten we ook kijken of dat gedeelte van de Turkijedeal nu nog wel functioneert. Moeten we in plaats van de mensen het bootje te laten nemen naar Griekenland niet veel meer samen met Turkije kijken wat we voor de meest kwetsbaren kunnen doen om tot die herverdeling vanuit Turkije te komen?

De heer **Azarkan** (DENK):

Ik ben blij dat de heer Voordewind erkent dat we in Europees verband gezien de afspraak niet zijn nagekomen. Je kunt je niet achter Griekenland verschuilen. Je kunt zeggen dat Nederland het goed heeft gedaan, zeker. Ik denk dat dat goed is en daar zijn we ook trots op. Maar het is wel goedkoop om te zeggen dat je alleen iets in Europees verband gaat doen en dat je dat afwacht, terwijl je weet dat er landen zijn waarvan de binnenlandse politiek zegt – daarvoor worden die landen ook door de Europese Commissie aangeklaagd – «wij moeten die migranten niet en we houden ons niet eens aan de afspraken». Zou de heer Voordewind ook vanuit christelijke waarden kunnen zeggen: ja, ik ga toch meedoen, D66 en de oppositie willen ook, wij geven het goede voorbeeld en wij volgen het voorbeeld van een aantal andere landen in de coalition of the willing? Wat vindt de heer Voordewind daarvan?

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):

Volgens mij herhaal ik mijzelf. Ik heb mijn intenties uitgesproken en ik geloof dat de heer Groothuizen dat ook heeft gedaan. Dat zou een mooi gebaar zijn. Ik leg het ook meteen bij de Staatssecretaris neer. Tegelijkertijd zie ik de realiteit zoals die hier in de Kamer is. Tegelijkertijd vind ik dat wij daaroverheen naar een structurele oplossing moeten kijken als landen in Europa niet willen meewerken aan de herverdeling. Want het kan niet steeds op dezelfde landen aankomen. Voorheen hebben we meegedaan, zelfs bij de eerste tranche, toen Sea-Watch met vluchtelingen op de bootjes zat. Het kan niet zo zijn dat andere landen steeds wegllopen voor hun verantwoordelijkheid. En dus moeten we naar een structurele oplossing. Als ze al niet bereid zijn om ze op te vangen, moeten ze in ieder geval meebetalen aan de opvang. Daar moeten we veel meer de nadruk op leggen. Want anders komen we hier niet uit.

De **voorzitter**:

Meneer Van Ojik, u wilde ook interrumperen?

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):

Ja, maar dat bewaar ik voor mevrouw Becker.

De **voorzitter**:

Ah! Dat gaan we dan zien.

Het woord is aan u, meneer Van Ojik. U bent van GroenLinks, zeg ik voor degenen die dat nog steeds niet wisten. Dat zijn er niet veel denk ik.

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):

Dat klopt, voorzitter. Dank u wel. Wat zou het mooi zijn als uit dit AO nou eens iets concreets zou komen en als we aan het eind van deze bijeenkomst – of na een VAO, maar misschien is dat niet eens nodig – het

volgende zouden kunnen zeggen, want we vinden eigenlijk allemaal dat er een structurele oplossing moet komen. «Er zijn ongelofelijk veel politieke verschillen en we denken heel anders over asiel en migratie. Maar nu is de humanitaire nood situatie voor de meest kwetsbare burgers, in dit geval kinderen, zo urgent dat we proberen om elkaar niet de maat te nemen, zo van «wie vindt dat eigenlijk het ergste?»-- ik geloof dat de heer Groothuizen zei: we vinden het allemaal erg; daar ben ik ook honderd procent van overtuigd – maar om eens kijken of het niet toch mogelijk zou zijn om iets te doen. Dat zeg ik ook tegen mezelf, voor alle duidelijkheid. Dat doen we niet alleen; er is inmiddels een groot aantal landen dat heeft gezegd bereid te zijn om een deel van de meest kwetsbare kinderen over te nemen. Het aantal Nederlandse gemeenten dat heeft gezegd bereid te zijn om een bijdrage te leveren aan de daadwerkelijke opvang als het kabinet zou beslissen om een stap te zetten, groeit en is nu al groot. Inmiddels heb ik begrepen dat de Europese Commissie vanochtend heeft gezegd dat zij naar Athene gaat en een plan gaat maken voor de relocatie van kinderen vanuit Griekenland. Daarmee zou in ieder geval zijn voldaan aan een belangrijke voorwaarde die de Staatssecretaris tot nu toe heeft gesteld. Met andere woorden, waar wachten we nog op?

De heer Jasper van Dijk stelde op dit punt een aantal vragen aan de Staatssecretaris. Ik zou mij daar graag bij aan willen sluiten. Wat is er nou eigenlijk nog nodig zodat het kabinet kan zeggen: maar nu gaan we iets doen, nu voegen wij ons in die groep van landen, nu voegen wij ons bij die Nederlandse gemeenten, nu voegen wij ons bij de Europese Commissie, want dit is een situatie die wij niet willen laten voortbestaan? En dan gaat denk ik iedereen in de Kamer daarin mee, ongeacht al die verschillen en ongeacht de noodzaak van een structurele oplossing et cetera, et cetera. Zo ingewikkeld is het ook weer niet om ons evenredige aandeel in die opvang van die meest kwetsbare kinderen te nemen. Voorzitter. Ik vraag het de Staatssecretaris rechtstreeks: probeer aan die zo gerechtvaardigde humanitaire vraag tegemoet te komen. Ik zou dat geweldig op prijs stellen. Dan is de politieke realiteit waar collega's, ook in de coalitie, mee worstelen, ineens helemaal niet meer zo ingewikkeld. Want dan doen we gewoon nu even iets wat we in ieder geval met z'n allen zouden kunnen doen. Voorzitter, dat wat betreft de Griekse eilanden. Ik heb nog een paar vragen, als het mag, over de EU-Turkijeverklaring.

De voorzitter:

U heeft nog één minuut.

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):

Precies. Dat kan precies. Ik lees in de geannoteerde agenda dat we eigenlijk streven – althans, de Commissie doet dat en ik begrijp dat Nederland zich daarbij aansluit – naar een terugkeer naar de volledige uitvoering van de EU-Turkijeverklaring. Dat is eigenlijk nu een beetje het officiële jargon. Dat roept bij mij toch best veel vragen op. Toen de EU-Turkijedeal werd gesloten, stond in de eerste paragraaf: dit is tijdelijk en zeer uitzonderlijk. Ik heb het nog eens nagelezen. Het was een noodmaatregel die werd genomen op een moment dat er ook echt iets moest gebeuren. Maar in de EU-Turkijeverklaring gaat het ook over visumvrij reizen, over de versnelling van de onderhandelingen over de toetreding van Turkije tot de Europese Unie en inderdaad over hervestiging. Er is nogal wat gebeurd in de afgelopen vier jaar inzake de relatie tussen de Europese Unie en Turkije. Ik denk dat we een heel andere EU-Turkijeverklaring nodig hebben, waarin het ook gaat over mensenrechten, waarin het ook gaat over de 1 miljoen vluchtelingen die nu in Syrië voor de grens van Turkije staan. Die zouden we bijna vergeten. En zo kan ik nog wel een aantal voorbeelden noemen. Ik zou het de Staatssecre-

taris willen vragen: willen we nou echt terug naar die verklaring van vier jaar geleden, of willen we met Turkije spreken over een nieuwe, moderne, aangepaste deal?

De voorzitter:

Dank u. Mevrouw Kuiken van de PvdA, het woord is aan u.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):

Dank u wel, voorzitter. Humaniteit betekent niet dat je iedereen in Nederland moet opvangen. Humaniteit betekent ook niet dat je mensen niet in de regio op kunt vangen. En humaniteit betekent ook niet dat je geen vorm van grensbewaking hebt. Humaniteit betekent wel dat je niet wegkijkt op het moment dat vluchtelingen worden uitgekleed en worden gemarteld, dat traangas op kinderen wordt afgeschoten. Humaniteit betekent ook dat je niet wegkijkt op het moment dat vrouwen en kinderen worden opgesloten in schepen, zonder daglicht, zonder recht op asiel, zonder dat ze weten op welk moment ze weer teruggaan. Mijn eerste simpele vraag aan de Staatssecretaris is eigenlijk: deelt zij deze uitgangspunten? Wil zij haar afschuw daarover uitspreken en wil zij uitspreken dat Nederland dit niet acceptabel vindt? Want dit heeft niets meer met grensbewaking te maken. Dit is gewoon afschrikwekkend beleid dat aan de grenzen van ons Europa plaatsvindt, en daar draagt Nederland medeverantwoordelijkheid voor.

Dan is natuurlijk nu de vraag: hoe verder? Dat er een nieuwe deal moet komen met Turkije is evident. Maar de vraag is wel onder welke voorwaarden en hoe je dat dan doet. Hoe voorkomen we dat we in dezelfde situatie belanden als de afgelopen vier jaar? Toen gebeurde er namelijk niets omdat Turkije zich wel deels aan de afspraken hield maar niet helemaal, omdat Griekenland geen of onvoldoende hulp accepteerde, omdat er een grotere toestroom was dan we konden verhapstukken en omdat een groot aantal van de lidstaten zich niet hield aan de afspraken die waren gemaakt, zowel over hervestiging als over relocatie. Nederland deed nog wel aardig zijn best. Maar ook daarin lieten wij steeds meer verstek gaan omdat we dachten: andere landen trekken toch geen been bij, dus waarom zouden wij dat wel doen? Als dat het pad is voor het komende jaar, de komende twee jaar, de komende drie jaar of de komende vier jaar, dan weet ik wel wat voor pad dat wordt. Dan wordt dit het pad van verdere ellende, van verschroeide aarde. Als we dit niet op een goede manier weten te doen, dan zullen we gewoon moeten accepteren dat we aan de grenzen van Europa steeds meer in de knel komen of dat we het niet meer kunnen houden of dat er steeds meer ziektes zullen uitbreken en dat kinderen zullen sterven. En daar zit mijn grote angst.

Voorzitter. Ik sluit me aan bij de vraag van de heer Van Ojik over hoe we bij een nieuw pakket met Turkije aandacht gaan besteden aan mensenrechten, journalisten en ngo's, die ook de afgelopen jaren in Turkije steeds meer onder druk zijn komen te staan. Op welke manier gaan we die ondersteunen om evenwicht te bieden aan hetgeen wat niet alleen maar prettig is aan degene met wie we zaken moeten doen? Hoe gaan we ervoor zorgen dat Turkije die opvang daadwerkelijk goed kan organiseren? Hoe gaan we ervoor zorgen dat de problemen die we nu elke keer met Griekenland hebben, weten te doorbreken? Dat betekent dat je het echt moet gaan overnemen, want als je het aan Griekenland zelf overlaat, werkt het onvoldoende. Dat hebben we gezien de afgelopen jaren. Ze hebben de capaciteit, de kennis en kunde niet en ze hebben ook onvoldoende financiële middelen. Ik denk dat dat ontzettend belangrijk is.

De voorzitter:

U hebt nog één minuut.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):

Ik wil graag weten wat de Staatssecretaris van plan is nu een aantal lidstaten heel duidelijk hebben gezegd een aantal kwetsbare minderjarige vreemdelingen over te willen nemen. Het hoeven er geen 2.500 te zijn. Ik denk dat het aantal van 500 dat nu genoemd wordt, een heel mooi gebaar is. Los je daar de problemen mee op? Nee, maar het laat wel zien dat het je menens is, dat je solidair bent met mensen en dat je ook een gebaar wilt maken. Als onze bondgenoten om ons heen en onze directe burens dat gebaar wel maken, waarom zouden wij dat dan niet kunnen doen? We hebben het namelijk ook gedaan in het begin van de Turkijedeal. Toen liepen we ook altijd voorop als het ging over hervestiging en relocatie. Dat is later wat in het slop geraakt, maar we konden het echt. Tot slot, voorzitter. Ik ben ook benieuwd naar het antwoord op de vragen die de heer Van Dijk heeft gesteld over Marokko.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan is tot slot het woord aan mevrouw Becker van de VVD.

Mevrouw **Becker** (VVD):

Dank u wel, voorzitter. Mijn buurvrouw zei zojuist terecht dat humaniteit betekent: niet wegkijken. Dat ben ik van harte met haar eens. Dat is ook waarom wij ons er als VVD voor hebben ingespannen om rond de crisis in 2015 een deal te sluiten met Turkije, om ervoor te zorgen dat het niet loont om met een verdienmodel van mensensmokkelaars op een kwetsbaar bootje te gaan zitten of eventueel schrijnend kinderen vooruit te sturen, met verschrikkelijke verdrinkingen tot gevolg. Door die Turkijedeal hebben we kunnen voorkomen dat de enorme instroom in Europa is gekomen en hebben we ook kunnen voorkomen dat een heel aantal asielzoekers naar Nederland zou zijn gekomen. Anders zouden er zo'n 66.000 extra zijn gekomen, alleen al in 2016. Maar het belangrijkste is dat we duizenden verdrinkingen hebben kunnen voorkomen.

Het idee dat het niet mag lonen om die gevaarlijke oversteek te wagen en dat je alleen via hervestiging eventueel in Europa zou kunnen terecht komen, wil de VVD voor de volle honderd procent overeind houden. Dat is juist in het belang van al die mensen die anders zo'n groot risico nemen. Dat vindt de VVD pas inhumaan. Belangrijk is nu dat de deal wordt nagekomen en dat we ons als EU niet door Erdogan laten chanteren. Wat er moet gebeuren, is dat de Europese Commissie met Turkije om tafel gaat over voortzetting van de deal. Kan de Staatssecretaris iets zeggen over de gesprekken tussen de EU en Turkije? Verschillende collega's vroegen al naar de verwachtingen over het gesprek met Merkel en Macron dat de komende tijd zal plaatsvinden. Is er al een discussiedocument beschikbaar voor de Raad? Het staat op de agenda, maar is dat er al? Kan de Staatssecretaris dat met de Kamer delen?

Voorzitter. De VVD vindt dat de EU daarnaast prioriteit moet geven aan het helpen van Griekenland om de grens dicht te houden. Dat doet de EU nu met 700 miljoen extra. Terecht zegt de Staatssecretaris in de stukken dat de direct beschikbare 350 miljoen natuurlijk wel op een nuttige wijze verwerkt moet kunnen worden door Griekenland. Hier aan tafel werd ook al gevraagd wat er eerder met de 1,2 miljard gebeurd is. Heeft de Staatssecretaris daar inmiddels al meer zicht op? Kan Griekenland die 700 miljoen op een goede manier besteden? De vorige keer zei de Staatssecretaris dat er een beroep is gedaan op Nederland, op Defensie. Zij had het over een schip. Wat is de stand van zaken?

Voorzitter. De VVD heeft ook oog voor de humanitaire situatie die onder de linkse regering de afgelopen jaren is ontstaan in opvangkampen in Griekenland, zoals op Lesbos. Ondanks het feit dat de Grieken miljarden en allerlei steun in natura hebben ontvangen, is de situatie verre van hoe die zou moeten zijn. Terecht dringt deze Staatssecretaris regelmatig op verbetering aan en ondersteunt zij de Grieken waar zij kan. Dat geldt ook voor haar aandringen op verbetering van de Griekse asielprocedures. Die

moeten eindelijk gaan werken. Het is zoals de heer Voordewind zei: we moeten er met Griekenland voor zorgen dat de afspraken over hervestiging daadwerkelijk kunnen worden nageleefd. Het is goed dat de huidige Griekse regering zich daarvoor inspant, maar dat willen we dan ook wel zien. Wat is de verwachting van de Staatssecretaris? Gaat dat lukken? Deelt de Staatssecretaris de mening van de VVD dat het geen oplossing is om nog zonder enig resultaat van Griekse zijde te midden van de crisis met Turkije als EU nu alvast te besluiten 2.500 migranten over te nemen? Deelt zij de mening dat het inderdaad hardvochtig kan overkomen als er in berichtgeving in de Nederlandse media staat dat de gemeente Leiden verweesde kinderen gaat opnemen, terwijl de gemeente daar helemaal niet over gaat en het zover nog niet is? Dat zijn valse verwachtingen. Is de Staatssecretaris dat met ons eens? Kan zij ook ingaan op het risico dat er zou kunnen bestaan dat het uiteindelijk niet alleen om kinderen gaat, maar dat er mogelijk toch familie blijkt te bestaan die dan zou nareizen richting Europa?

Voorzitter. We moeten als Nederland streng zijn op wie er wel en geen recht heeft om naar ons land te komen. Dat is nog onvoldoende het geval in het huidige EU-asiel- en migratiestelsel. Daarom zou ik het volgende aan de Staatssecretaris willen vragen. We zouden het bijna vergeten, maar de Commissie is bezig met een nieuw pakket. Weet de Staatssecretaris wat de huidige stand van zaken is? In het vorige debat was zij nog hoopvol en dacht zij nog dat er in april, of in ieder geval voor Pasen, mogelijk een pakket zou kunnen liggen. Wat is de stand?

Tot slot wil ik me aansluiten bij de vragen van Jasper van Dijk over de visumcode. Ik ben benieuwd of er al een Europese lijst is van landen die onvoldoende meewerken en of er een strategie is om ook echt sancties te kunnen gaan inzetten.

Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel. Er is een interruptie van de heer Van Ojik voor u.

De heer Van Ojik (GroenLinks):

Dat kan niet verrassen. Ik wilde mevrouw Becker het volgende vragen. Haar partijgenoten in het Europees parlement hebben een brief geschreven aan de Europese Commissie met een oproep voor relocatie, zoals dat heet. Zij vragen een deel van die kwetsbare vluchtelingen over te nemen. Ik vroeg me af of mevrouw Becker zich daarbij aansluit.

Mevrouw Becker (VVD):

Daar is denk ik sprake van een misverstand. Ik heb het vanochtend ook in de krant gelezen, maar ik heb natuurlijk nauwe contacten met mijn collega Azmani, die, zoals u weet, zich in Brussel met ziel en zaligheid inzet voor een beter migratiebeleid. Hij zegt dat er geen resolutie of stemming is geweest en dat er niets is voorgelegd aan de group leaders. Het is dus niet zo dat mijn partij dit in Brussel gesteund heeft.

De heer Van Ojik (GroenLinks):

Ik zei ook niet dat het een resolutie was. Ik zei dat er een brief gestuurd is namens de Commissie-LIBE, de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken, aan de Europese Commissie, de Raad – dus aan de ministers en dus ook aan Onze Minister – mede namens Renew, de fractie waar D66 en VVD deel van uitmaken, met het verzoek om vluchtelingen te herplaatsen. Ik sprak helemaal niet over een resolutie. Ik sprak over een brief. Die brief is gestuurd, die heb ik hier. Daarover kan geen misverstand zijn, want die heb ik hier in mijn handen.

Mevrouw Becker (VVD):

Maar de heer van Ojik zei dat mijn partijgenoten in Brussel zich hierbij zouden hebben aangesloten. Dat is niet het geval. Deze brief is niet in stemming gebracht en niet voorgelegd aan andere commissies. Dit is niet een brief namens mijn partijgenoten.

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):

Natuurlijk is die brief niet in stemming gebracht. Die brief is door de voorzitter van de commissie namens de commissie gestuurd. Dat zou net zo iets zijn als wanneer deze voorzitter hier een brief verstuurd aan de Minister namens de commissie, dus namens ons allemaal. En dan zou mevrouw Becker zeggen: dat is bij nader inzien niet namens mij. Dat is wat er gebeurt. Er is een brief gestuurd namens de commissie, door de voorzitter van die commissie, aan de ministers. Ik zei al dat we elkaar wat mij betreft vandaag niet de maat gaan nemen, maar ik dacht: hiermee hebben we misschien een opening. Maar goed, die brief is dus niet namens Renew geschreven?

Mevrouw **Becker** (VVD):

Niet namens mijn partijgenoten in Brussel. Niet namens de VVD'ers die in Brussel zitten. Niet namens de heer Azmani. Klopt.

De **voorzitter**:

De heer Van Dijk van de PVV heeft ook een interruptie voor u.

De heer **Emiel van Dijk** (PVV):

Ik hoor de VVD net zeggen dat ze met Erdogan om tafel willen in reactie op de chantage. Ik had graag van de VVD gehoord of ze van plan zijn om Erdogan te belonen voor die chantage en dus nog meer miljarden naar de Turken gaan sturen. Of durft zij hier te zeggen dat de VVD daar onder geen beding mee zal instemmen?

Mevrouw **Becker** (VVD):

De afspraak van de Turkijedeal is dat er in twee tranches 3 miljard beschikbaar komt voor de Turken. Dat is nogal een bedrag, dus ik heb vanaf het begin gezegd: de deal is de deal en de Turken moeten leveren voor de miljarden die ze krijgen. Die miljarden worden uitgekeerd tot 2025. Wat mij betreft is de deal de deal.

De heer **Emiel van Dijk** (PVV):

Dat is niet het antwoord op mijn vraag. Mijn vraag was of de VVD hier durft te zeggen dat er geen nieuwe miljarden naar Turkije gaan, onder geen beding, niet voor de huidige deal en ook niet voor vervangende of toekomstige deals die eraan zouden zitten te komen als het aan de VVD in Brussel ligt.

Mevrouw **Becker** (VVD):

De heer Emiel van Dijk vraagt naar een motie die hij heeft ingediend en waar de VVD tegen heeft gestemd. De heer Van Dijk zegt juist op te komen voor de belangen van de gewone Nederlander die zich zorgen maakt over migratiestromen die naar Nederland zullen komen. Hij zegt: wat er ook gebeurt in de wereld, wij gaan nooit of te nimmer meer een land als Turkije ondersteunen met de situatie van het opvangen van vluchtelingen. Feit is dat er weer een grote groep extra vluchtelingen in Turkije is die opgevangen zal moeten worden. Dan kun je wegstippen of zeggen dat je altijd in gesprek moet blijven met Turkije. Het is dan heel onverstandig om op voorhand te zeggen: wat er ooit gebeurt, wanneer ook in de toekomst, we zullen nooit extra middelen inzetten. Ik zeg wel dat dat op dit moment niet aan de orde is. Op dit moment ligt er nog geld op de plank dat richting Turkije kan gaan. Op dit moment moet de EU dus stevig

tegenover de heer Erdogan aangeven dat de deal de deal is en dat Turkije moet leveren wat er is afgesproken voor de miljarden die zij ontvangen.

De heer **Emiel van Dijk** (PVV):

Ik wil graag reageren, want wat de VVD hier verkoopt, is natuurlijk pertinente onzin. Ze zeggen glashelder: wij gaan alsnog met de Turken om tafel zitten en wij zijn bereid om weer de portemonnee te trekken, ook namens de Nederlandse belastingbetaler. De suggestie wordt gewekt dat de PVV gebaat zou zijn bij een overlevering aan Erdogan, bij een onderdanige opstelling door te zeggen dat alleen Erdogan de grenzen gesloten kan houden. Het is nu bewezen dat die Turkijedeal een complete flop is geweest. Die heeft helemaal niks geholpen. De grenzen zijn destijds gesloten door de Kroaten, de Serviërs, de Macedoniërs en de Hongaren. Daardoor is die stroom afgenomen. Nu wordt de stroom migranten naar de Europese Unie ingedamd door de Grieken. Waarom zou u dus überhaupt nog om tafel gaan zitten met die Turken om ze een hele zak geld te geven? U geeft gewoon toe aan de chantage van de Turken.

De **voorzitter**:

En uw vraag is?

De heer **Emiel van Dijk** (PVV):

Ik wil gewoon de garantie van de VVD dat ze zich niet weer laat piepelen en Nederland met een gigantische rekening opzadelt.

Mevrouw **Becker** (VVD):

We kennen deze taal van de PVV. Wat ik ook antwoord, de eerste reactie is altijd dat het ontzettende waanzin of pertinente onzin is en dan komt er stevige taal. Ik denk dat wat de PVV hier zegt, echt niet waar is. Ik denk echt niet dat het een slechte deal is geweest en dat we ons hebben laten piepelen. Leg dat maar eens uit aan al die mensen die er juist baat bij hebben dat er geen enorme stroom naar Nederland op gang is gekomen. Leg dat maar eens uit aan al die mensen die er baat bij hebben dat die 66.000 extra asielzoekers er niet zijn gekomen in 2016. Leg dat maar eens uit aan al die mensen die ontzettend blij en opgelucht zijn dat we daarmee een heel aantal verdrinkingen op de Middellandse Zee hebben kunnen voorkomen. Dat is doen in plaats van schreeuwen langs de zijlijn. Dat heeft de VVD gedaan en de VVD zal op die manier ook blijven opereren. Tot slot wil ik nog wel opmerken dat de heer Emiel van Dijk hier de hele tijd wijst op andere EU-lidstaten die de grenzen dichthouden, waarmee hij volgens mij erkent dat we de EU keihard nodig hebben om kansarme migratie tegen te gaan en om als één blok op te treden. Dat vind ik dan weer winst van dit debat, voorzitter.

De heer **Emiel van Dijk** (PVV):

Dat heeft de mevrouw van de VVD dan...

De **voorzitter**:

Mevrouw Becker.

De heer **Emiel van Dijk** (PVV):

Dat heeft mevrouw Becker van de VVD dan compleet verkeerd begrepen. Want wij zeggen helemaal niet dat de Europese Unie nodig is om migratiestromen tegen te houden. Integendeel, wij staan juist voor nationale grensbewaking. Als we dat van begin af aan hadden gedaan, had u geen Turkijedeal nodig gehad. Dan hadden er geen honderden miljoenen naar de Grieken hoeven te gaan voor het bewaken van de nationale grenzen, wat een soevereine aangelegenheid is. Daar gaat de Europese Unie helemaal niet over. Wat mevrouw Becker hier loopt te verkondigen, is gewoon kletspraat. De verhalen dat mensen zogenaamd

baat zouden hebben bij die Turkijedeal en dat er om die reden geen migranten meer naar Nederland zijn gekomen, is gewoon complete onzin. Je kunt dat stoere taal en roepen aan de zijlijn noemen, maar het feit blijft gewoon dat er per jaar tussen de 45.000 en 30.000 migranten hier naartoe zijn gekomen, ieder jaar weer, ondanks de Turkijedeal. De VVD kan hoog van de toren blazen, maar het enige wat ze heeft gedaan, is die mensen hier binnenlaten.

De voorzitter:

Daarmee eindigt de eerste termijn van de zijde van de Kamer. Ik zie bij mevrouw Becker geen neiging om hier nog op te reageren, dus ik ga daar even van uit.

De vergadering wordt van 13.03 uur tot 13.20 uur geschorst.

De voorzitter:

Het woord is aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Staatssecretaris Broekers-Knol:

Dank, voorzitter. We spreken vandaag over de JBZ-Raad die woensdag plaatsvindt en die in eerste instantie niet over migratie zou gaan. Er stond eerlijk gezegd heel weinig, of bijna niks, op de agenda. De situatie zoals die is ontstaan aan de Grieks-Turkse grens vormde vorige week aanleiding voor een extra Raad. Op vrijdag geven we een vervolg aan die extra Raad. Tijdens de Raad van vrijdag zal de stand van zaken, oftewel stock-taking, worden besproken voor de situatie aan de buitengrens van de Europese Unie en de ondersteuning van Griekenland.

Zoals bekend, heeft de Commissie een actieplan ten behoeve van Griekenland opgesteld, dat bestaat uit de volgende zaken. Ten eerste. 700 miljoen euro, waarvan 350 miljoen direct beschikbaar, bestemd voor de aanleg van infrastructuur, voor opvang en de asielpcedure op de Griekse eilanden. Over de overige 350 miljoen moet nog besloten worden. Ten tweede. Een nieuw Frontex-terugkeerprogramma vanuit Griekenland. Ten derde. Twee Frontex-grensoperaties voor de zee- en de landgrens. Ten vierde. Ondersteuning in natura via het civiele beschermingsmechanisme. Een onderdeel van het actieplan is ook nadere samenwerking met de westelijke Balkan om doorlopen te voorkomen, onder andere door de ontwikkeling van een coördinatiemechanisme. Als Nederlandse bijdrage, naast de omvangrijke lopende inzet die Nederland al in Griekenland pleegt, is tot nu toe toegezegd: 4 mensen van de Koninklijke Marechaussee aan de Frontex-grensoperaties en humanitaire hulp onder het civiele beschermingsmechanisme, 71 generatoren, 4.300 kussens, 6 tenten en 1.900 nooddekens. De geschatte kosten daarvan, inclusief transport, bedragen iets van € 140.000.

Daarnaast is er sprake van een aanzienlijke diplomatieke inspanning – inspanningen moet ik eigenlijk zeggen – met bezoeken over en weer. President Erdogan was maandagavond in Brussel, Commissaris Johansson en president Von der Leyen zullen morgen Athene bezoeken en Merkel en Macron ontmoeten Erdogan op 17 maart aanstaande in Istanbul. Ondertussen werken de Hoge Vertegenwoordiger Borrell en de Turkse Minister van Buitenlandse Zaken aan een routekaart voor de tenuitvoerlegging van de EU-Turkijeverklaring. Mogelijk wordt die voor de Europese Raad van 26 maart geagendeerd, maar Buitenlandse Zaken zal daar meer over weten, denk ik.

Daarmee is de druk op de buitengrens van de Europese Unie enigszins afgenomen. De Turkse kustwacht heeft sinds vrijdag zijn activiteiten hervat. De situatie aan de Grieks-Turkse landgrens is gestabiliseerd. Maar nog steeds bevinden zich aldaar duizenden migranten onder moeilijke omstandigheden. Van Turkse zijde worden irreguliere grensoverschrijdingen nog steeds niet gestopt.

Wat zal mijn inzet tijdens de Raad zijn? Ik zal aandacht vragen voor een volledige uitvoering van de EU-Turkijeverklaring en de gezamenlijke verantwoordelijkheid daarvoor van Turkije, de Europese Unie en Griekenland. Ten tweede is mijn inzet bescherming van de Europese buitengrenzen, in lijn – dat zeg ik er heel nadrukkelijk bij – met internationaal en Europees recht. Verder is mijn inzet een strakke coördinatie van de Commissie van de ondersteuning van Griekenland, mede in het licht van lopende en reeds massieve inspanningen om het Griekse asielsysteem te verbeteren. En voorts is mijn inzet garanties voor effectieve verwerking van de direct beschikbare middelen van 350 miljoen euro en duidelijkheid ex-ante over aanwending van de additionele 350 miljoen euro.

Er zijn vragen gesteld over herplaatsing. Herplaatsing maakt geen onderdeel uit van het actieplan van de Commissie. Er ligt geen formeel voorstel voor.

De voorzitter:

Ik zie dat er een interruptie is. Dat is snel. Het is ook prima, maar we kunnen ook de Staatssecretaris even het verhaal laten afmaken. Akkoord? Er zijn ook nog andere vragen gesteld. Het hangt allemaal met elkaar samen als ik het goed begrijp. Zullen we dat doen? Staatssecretaris, ga uw gang.

Staatssecretaris Broekers-Knol:

Ik was bij de vragen over herplaatsing. Er ligt geen formeel voorstel voor in het actieplan van de Commissie voor herplaatsing. Nederland heeft meer dan zijn fair share herplaatst uit Griekenland op basis van het Raadsbesluit van 2015. Nederland heeft 1.750 personen herplaatst en daarmee staat Nederland na Duitsland en Frankrijk op de derde plaats wat betreft herplaatsing uit Griekenland. Het is toch goed om dat ook in ogenschouw te nemen.

Maar nu ligt er toch een nieuw voorstel voor, namelijk voor de 2.500 minderjarigen zoals ze genoemd worden. Laat ik eerst dit zeggen. Ik vind die situatie voor kinderen, minderjarigen, heel zorgelijk. Onder de beelden kun je niet koel blijven; die zijn akelig. Ik moet er tegelijkertijd ook wel bij zeggen dat er wordt gesproken over vluchtelingen. Dat wéten we niet. Het zijn in ieder geval migranten. Of het vluchtelingen zijn conform het Vluchtelingenverdrag moet nog vastgesteld worden. Want laat ik ook daarbij opmerken dat die kinderen, ongeacht of het er nou 2.500 of 1.800 of 1.500 of 2.600 zijn, nog niet in procedure zijn gebracht. Dus we weten nog niet precies wat hun status is. Maar wel weten we dat de situatie voor die kinderen heel zorgelijk is en ook mij grijpt dat aan.

Vorig jaar – dat wil zeggen voordat de ontwikkelingen die op dit moment aan de gang zijn hebben plaatsgevonden – heeft Griekenland verzocht, zoals de commissie hier ook bekend is, om herplaatsing van 2.500 amv's. Daar is het bij gebleven; daar is verder niet op gereageerd. Naar aanleiding van recente ontwikkelingen heeft een aantal lidstaten aangeboden om amv's te herplaatsen. Dat zijn Duitsland, Luxemburg, Frankrijk, Portugal en Finland. De Commissie heeft zich bereid verklaard dit proces te faciliteren. Het betreft een informeel initiatief waaraan de lidstaten op vrijwillige basis kunnen deelnemen. De Commissie heeft na de JBZ-Raad een inventarisatieronde gemaakt. Zoals bekend, zal het Nederlandse kabinet niet deelnemen aan herplaatsing. Ik ga nu uitleggen waarom niet, want dat is natuurlijk toch voor u van belang om te weten.

Laat ik allereerst weer zeggen dat het kabinet bezorgd is over de situatie op de Griekse eilanden en die van kwetsbare groepen, zoals amv's in het bijzonder. Tijdens de JBZ-Raad van vorige week heb ik ook aandacht gevraagd voor de alleenstaande minderjarigen op de Griekse eilanden, conform de motie van de heer Voordewind. Zoals u bekend is, is ook het kabinet geen voorstander van ad-hocmechanismen als directe

herplaatsing. Dit draagt niet bij aan een structurele oplossing voor het daadwerkelijke probleem, zoals geadresseerd in de EU-Turkijeverklaring. Daarom zet het kabinet doorlopend in op het realiseren van structurele verbeteringen in Griekenland, verbeterde opvang, snellere asielprocedures en meer terugkeer. Daarom zet het kabinet daarop in, want dat past in de logica van de EU-Turkijeverklaring. Dat moeten we voortdurend voor ogen houden. Nederland is al langer bovengemiddeld actief in Griekenland door middel van het leveren van experts, zowel in EU-verband alsook bilateraal. Daar komt ook bij dat Nederland al jaren amv's ontvangt die zijn doorgereisd uit Griekenland, al dan niet met een verblijfsstatus. Sinds 2011 kan Nederland deze amv's niet meer via Dublin op Griekenland claimen.

Ik zei het al: er wordt gesproken over 2.500; een aantal is nog onduidelijk. Er wordt ook gesproken over «verweesd», maar ook dat is niet duidelijk, omdat van die 2.500 – of hoeveel het er dan ook zijn, of het er nu 2.500, 1.800 of wat ook zijn – alleen door middel van een procedure duidelijk kan worden waarover het gaat, of die kinderen verweesd zijn of niet, of dat er nog families zijn die daarachter zitten en die nog kunnen nareizen. Wat is die bovengemiddelde bilaterale inzet dan? Sinds 2015–2016 hebben we tientallen experts van de IND, het COA, de Koninklijke Marechaussee en de DT&V ter beschikking gesteld aan de Grieken. Vanaf 1 mei zijn er twee eilandcoördinatoren. Er is € 200.000 beschikbaar gesteld voor een project psychosociale hulp. Afgelopen oktober heb ik 30.000 dekens voor de winter verstrekt en nu, aanvullend ten behoeve van het actieplan, 4 experts voor de Frontex-grensoperaties, 71 generatoren, 4.300 kussens, 6 tenten en 1.900 nooddekens. En niet te vergeten, we hebben dus al 1.750 migranten herplaatst.

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):

Ik wil niet betwisten dat Nederland veel gedaan heeft in het verleden. Ik geloof best dat het heel belangrijk is om dekens en experts te leveren en ook eilandcoördinatoren, hoewel ik niet precies weet wat die doen. Ik geloof onmiddellijk dat dat allemaal heel goed is. Maar we hebben het bijvoorbeeld over Lesbos. Daar zitten 20.000 mensen, terwijl er opvangcapaciteit is voor ongeveer 3.000. Onder die 20.000 zitten alleenreizende en alleenstaande minderjarigen. De Staatssecretaris zei dat zelf ook al. Daar moet iets voor gebeuren. Dat moet! Als wij het niet doen, moeten Duitsland, Frankrijk en andere landen of de Europese Commissie het doen. De Staatssecretaris kan toch niet zomaar zeggen: sorry, ik stuur nog eens een paar experts, maar ik ga niks doen om die extreem zware last die de vluchtelingen en ook de eilandbewoners nu dragen, te helpen verlichten. Dat is toch geen antwoord?

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

De heer Van Ojik schetst dat die mensen daar allemaal heel zielig zitten en dat Nederland alleen zegt: ach, we sturen nog eens twee mensen extra om dat op te vangen. Dat vind ik een beetje een karikatuur van het geheel. Het Nederlandse kabinet zegt: we hebben een EU-Turkijedeal gesloten en in die deal zijn allemaal afspraken gemaakt. Griekenland vangt de mensen die over zee uit Turkije komen, op. Dat is de kant van de Grieken. Die moeten hun werk doen. Nederland heeft al veel verstrekt en veel hulp geboden. Wij zijn van harte bereid om vanwege humanitaire redenen bijstand te verlenen, maar dat is dan bijstand op juridisch gebied, op praktisch gebied enzovoort. We moeten de Grieken zo veel mogelijk helpen om ervoor te zorgen dat de situatie zo goed mogelijk is voor met name de minderjarigen. Dat is de inzet van het Nederlandse kabinet. Via de logica van de EU-Turkijedeal doen wij allerlei ondersteunende maatregelen. Wat we niet doen is ad hoc kinderen, amv's, overnemen en naar Nederland halen.

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):

Ik ben mijn interruptie juist begonnen met te zeggen dat ik niks wil afdoen aan feit dat Nederland veel gedaan heeft. Dat geloof ik wel. Ik ben de laatste om denigrerend te doen. Ik weet niet hoe de Staatssecretaris het zei.

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Nee, dat zei ik niet.

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):

Nee, u gebruikte een ander woord. Het was «karikatuur». Ik ben de laatste om er een karikatuur van te maken. Ik zeg alleen dat het geen oplossing is voor het probleem waar we het nu over hebben, namelijk dat er 20.000 mensen op Lesbos zitten en 40.000 op de Griekse eilanden. Het water staat iedereen tot aan de lippen. Ik houd toch staande dat je dan niet zomaar kunt zeggen dat een aantal andere landen het maar moeten opknappen, omdat we al zo veel doen. Het gaat nu om de vraag of Europa of de Europese lidstaten bereid zijn om een deel van de last van de opvang op zich te nemen. Dat is de simpele vraag die er staat. Ik kan niet anders dan concluderen dat de Staatssecretaris zegt: nee, dat doen we niet, want we hebben al zo veel gedaan. Wat het kabinet zegt, is toch: nee, we doen het niet, want we hebben al zo veel gedaan.

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Nee, het kabinet zegt dat het geen amv's overneemt naar Nederland. Wij zeggen tegelijkertijd daarbij dat we al veel gedaan hebben. Dat klopt, meneer Van Ojik. Maar we zeggen ook dat we van harte bereid zijn om ondersteuning te bieden in het kader van verbetering van de omstandigheden, zoals het inzetten van experts om de amv's daarmee te steunen enzovoort. Het is niet zo dat we al zo veel gedaan hebben en nu niks meer doen en op onze handen gaan zitten. Dat is helemaal niet het verhaal. We zijn bereid om allerlei dingen te doen. We doen ook veel. We bieden steun. Nogmaals, zoals ik al zei zijn we in de logica van EU-Turkijedeal van harte bereid om nog meer te doen dan wat we tot nu toe gedaan hebben. Er is één ding dat het Nederlandse kabinet niet doet, en dat is ad hoc amv's overnemen. Dat is ook geen structurele oplossing.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):

Ik ga daar nog even op door. De Staatssecretaris zegt: we hebben al veel gedaan hebben en we zijn ook bereid om dingen te doen. De Staatssecretaris zei ook dat de eerste tranche van 350 wordt vrijgemaakt. En aan opvang in de tweede tranche gaan we voorwaarden verbinden, althans zo heb ik het verstaan. We hebben het over de schrijnende situatie op de eilanden. De heer Van Ojik vroeg terecht waarom we dan niet al voor de eerste tranche voorwaarden stellen, namelijk dat een gedeelte van die 20.000, de meest kwetsbaren, naar het vasteland moeten, omdat de situatie daar explodeert. Voorheen waren de eilandbewoners nog sympathiek ten opzichte van de vluchtelingen, maar nu zien we echt opstand, vechtpartijen. Vrijwilligers kunnen hun werk niet meer doen. We zijn bereid om te hulp te schieten, maar laat dan ook een deel van de meest kwetsbaren naar het platteland gaan.

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

De Commissie is aan zet. Johansson is morgen in Athene samen met Von der Leyen. Het Nederlandse kabinet vindt het een verantwoordelijkheid van Griekenland in het kader van de Griekenland-Turkijeverklaring. Je zou kunnen besluiten om voor de amv's een mooie of adequate – mooi is overdreven – gelegenheid te gaan inrichten op het vasteland. Het is aan de Grieken om een oplossing te kiezen. Nogmaals, het is aan de Grieken. Daar willen we alle steun en medewerking aan verlenen, bijvoorbeeld

mensen, de IND en welke experts er ook nodig zijn. Ik heb gezegd dat er één ding is wat het Nederlandse kabinet niet wil doen en dat is ad hoc amv's overnemen en naar Nederland halen.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):

Dit is een beetje een afwachtende houding van de Staatssecretaris. We wachten even af wat de Grieken nu gaan doen. Die zullen ongetwijfeld ook in hun maag zitten met die 2.500, anders vragen ze geen bijstand van de andere leden. Waarom zegt de Staatssecretaris niet: we betalen 350 miljoen, maar we vinden wel dat die besteed moeten worden aan een fatsoenlijke opvang op het vasteland, bij voorkeur een opvang voor die 2.500 kinderen. Waarom wil de Staatssecretaris dat niet met haar collega's koppelen aan die steun van die 350 miljoen? We hebben toch iets in handen?

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Om ieder misverstand te voorkomen: ik heb niet gezegd dat we afwachten wat de Grieken gaan doen. Ik heb gezegd dat Von der Leyen en Johansson komen met een plan; dit even voor de helderheid. Het is zo dat die eerste 350 miljoen nu in de pijplijn zitten. Bij de tweede 350 miljoen ben ik van harte bereid om deze punten naar voren te brengen.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):

Ik vind de verdedigingslijn van dit kabinet op dit gevoelige onderwerp flinterdun. U mag ertegen zijn om kinderen op te halen, maar de verdediging die nu wordt aangevoerd, deugt voor geen meter. Die is namelijk: we doen niet aan ad-hocoplossingen. Hoeveel EU-beleid is niet ad hoc? Denk eens aan de financiële crisis. Denk eens aan de vluchtelingen crisis. Denk eens aan de huidige situatie. Het is nu een crisissituatie. Precies daarom hebben die vijf landen gezegd dat ze nu gaan reageren op die crisis. In uw eigen brief is er sprake van een crisismechanisme. De Turkijedeal was destijds een ad-hocoplossing, dus die verdediging deugt niet. Waarom praat u deze week niet met uw collega's uit bijvoorbeeld Duitsland en zegt u niet: wat kunnen we doen om ook in Nederland kinderen op te vangen?

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Ik moet weer even herinneren aan de brief van januari 2019 geschreven aan uw Kamer naar aanleiding van de opvang van mensen van de Centraal-Mediterrane route. Daarin staat dat Nederland niet meer meedoet aan ad-hocoplossingen. Op dit moment is de situatie aan de Grieks-Turkse grens en op de eilanden voor de minderjarige kinderen heel, heel moeilijk. Maar het ligt bij de Grieken, gesteund door de Europese Commissie. Die zal ongetwijfeld met een plan komen. Wat betreft de tweede 350 miljoen zal ik zeker aandringen op een goede oplossing voor de amv's. Als er op het vasteland van Griekenland een gelegenheid wordt ingericht om amv's op te vangen, denk ik dat dat een heel goede oplossing is. Nederland is van harte bereid om daar veel steun aan te verlenen.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):

Dit laatste antwoord biedt toch een opening. Als ik de Staatssecretaris goed beluister, zegt ze: als de Commissie voorstelt om de kinderen naar het vasteland te brengen, gaat Nederland dat steunen. Dat is bijna wat een groot deel van de Kamer ook vraagt.

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Het Griekse vasteland, hè?

De heer **Jasper van Dijk** (SP):

Het Griekse vasteland, akkoord. Als de Staatssecretaris tijdens de JBZ-Raad zegt dat Nederland bereid is steun te verlenen aan het brengen van de kinderen naar het Griekse vasteland, komen we volgens mij bij elkaar. Dat is in lijn met de vraag de heer Voordewind. Is de Staatssecretaris bereid om dat voorstel te doen? Dan hebben we hier vandaag een duidelijk voornemen.

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Als dat nodig is, vind ik dat een belangrijke stap. Daar zeg ik tegelijkertijd bij dat het gaat om het Griekse vasteland. Daarnaast ligt de verantwoordelijkheid daarvoor dan verder bij de Grieken. Dat is de logica van de EU-Turkijeverklaring. Daar blijft het dan ook bij.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):

Dat is een sigaar uit eigen doos, eerlijk gezegd. Wie op het vasteland van Griekenland is geweest, weet dat de omstandigheden daar ook erbarmelijk zijn en dat de steden ook steeds meer onder druk komen te staan. Met name de alleenstaande minderjarige vluchtelingen zijn kwetsbaar, omdat ze de speelbal worden van allerlei problemen. Het kabinet zegt: we willen niet. Maar het argument dat we nooit wat ad hoc doen, is niet waar. Ook in het verleden hebben we extra inspanningen gepleegd als andere lidstaten daarom vroegen. Dat kun je nu ook doen. Niemand zegt dat het er 2.500 moeten zijn. Je kunt ook beginnen met 100, een bepaalde selectie of een bepaalde leeftijd. Dat zijn allemaal mogelijkheden. Waar een wil is, is een weg. Ik doe het in één interruptie, dan kan ik mijn verhaal afmaken. Toen we begonnen aan die Turkijedeal, werkten we aan een oplossing. Toen hebben we heel lang vastgehouden aan de afspraken die we hebben gemaakt. Maar de afgelopen vier jaar is er geen kont gebeurd – sorry voor het woord. Nu zitten we met de gebakken peren, waarin het erg escaleert. Dat betekent dus dat je ook symbolisch, hoe klein ook, wat mag doen, terwijl je aan het onderhandelen bent met Turkije en met Griekenland, om te laten zien dat je van goede wil bent.

De **voorzitter**:

En uw vraag is?

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):

Hou niet zo halsstarrig vast aan slechte argumenten, maar laat zien dat je een stapje wil zetten, om vervolgens het verdere proces met Griekenland en Turkije vorm te geven. Dat is mijn oproep.

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Ik wil toch even iets rechtzetten. Mevrouw Kuiken zegt dat het kabinet niet wil. Dat is niet waar. Het kabinet wil allerlei steun geven. We willen humanitaire steun bieden, juridische bijstand geven, praktische bijstand geven. Dat willen we allemaal doen. Er is één ding dat we niet doen: amv's naar Nederland vervoeren en opnemen.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):

Met alle respect,...

De **voorzitter**:

Nee, nee, nee, mevrouw Kuiken.

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

We plegen enorm veel inzet.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):

Ik mag toch een tweede interruptie, voorzitter, of niet?

De voorzitter:

Zeker. Dan moet u wel achteraan aansluiten, want zo gaan we het niet doen. Eerst houdt u een heel betoog...

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):

Het is toch flauwekul dat we hier een semantische discussie houden, terwijl de Staatssecretaris zegt: dat gaan we niet doen?

De voorzitter:

Mevrouw Kuiken, het antwoord bevalt u niet. We hebben dit antwoord al vier keer gehoord. Het bevalt u niet. Daar heeft u andere middelen voor, maar niet nog meer interrupties daaraan besteden. Als u een tweede interruptie wil, prima, maar eerst zijn er nog een paar wachtenden voor u. Mevrouw Becker zit mij verschrikt aan te kijken, maar zo gaan we het doen. Het woord is nu aan meneer Groothuizen.

De heer Groothuizen (D66):

De lijn «niet ad hoc, wel structureel», om het maar even kort samen te vatten, komt uit de beroemde Sea-Watchbrief van inmiddels, wat is het, anderhalf jaar geleden of zo? Ik kijk collega's vragend aan. Die knikken instemmend. De vraag is wel: op welk moment wordt ad hoc structureel? Anders wordt het inderdaad een beetje een woordspelletje. We willen niet ad hoc iets doen, maar op welk moment ben je wel bereid om te zeggen: nu zien we de noodzaak of mogelijkheden om een bijdrage te leveren, anders dan alleen technische bijstand en geld?

Staatssecretaris Broekers-Knol:

De vraag van de heer Groothuizen is heel helder. Wanneer wordt ad hoc structureel? Als iedere keer dezelfde landen benaderd worden om mensen op te nemen, blijft ad hoc ad hoc. De EU bestaat uit 27 lidstaten. Het wordt structureel als een grotere groep landen benaderd wordt. Het kan niet zo zijn dat telkens ad hoc dezelfde paar landen gevraagd wordt om een stap te ondernemen.

De heer Groothuizen (D66):

Dat antwoord begrijp ik, maar wil de Staatssecretaris dan haar uiterste best doen om die groep Europese lidstaten zo groot mogelijk te maken? De bijeenkomst vrijdag biedt de uitgelezen kans om alle lidstaten te overtuigen dat we allemaal een steentje moeten bijdragen. Is de Staatssecretaris bereid dat te doen?

Staatssecretaris Broekers-Knol:

Ik heb gezegd dat het kabinet, Nederland, allerlei steun wil bieden. Humanitair, juridisch, praktisch, wat ook maar nodig is. Er is één ding dat wij niet doen en dat is amv's overbrengen naar Nederland. Dus die oproep zal ik ook niet doen.

De heer Azarkan (DENK):

Nou lijkt het ook alsof de regering zich laat chanteren door de binnenlandse politiek van een aantal Europese landen. We zien dat een aantal Europese landen uit electoraal gewin zeggen: we moeten die vreemdelingen niet, we gaan het gewoon niet doen. Ook al is keihard en op papier afgesproken en ervoor getekend dat ze dat wel zouden doen. Die landen houden daaraan vast, puur voor electoraal gewin. Vervolgens zegt de Staatssecretaris: dat houdt ons chantabel, dat houdt ons onder druk en wij gaan niet meedoen als zij niet meedoen. Ze laten daarmee die kinderen in de steek.

Staatssecretaris Broekers-Knol:

De suggestie dat het Nederlandse kabinet die kinderen in de steek laat, wil ik verre van mij werpen. Wij willen alles doen – ik zal het voor de zoveelste keer zeggen: humanitair, juridisch, praktisch – om te zorgen dat de positie en situatie van de kinderen aanmerkelijk verbetert. Ik heb een suggestie gedaan over de opvang op het Griekse vasteland, maar de Grieken zijn daarvoor verantwoordelijk. Dat past in de logica van de EU-Turkijeverklaring.

De heer **Azarkan** (DENK):

Dan zal ik het iets anders zeggen. Het feit dat deze Staatssecretaris namens de regering dit standpunt uitdraagt, maakt misschien dat die kinderen minder creperen. Dus de Staatssecretaris zegt: door ons kunnen ze iets minder creperen; wij doen wel degelijk iets, maar het is te ad hoc, dus we doen op dit moment even helemaal niets tot met name Griekenland maar ook de andere landen hun afspraken nakomen. Dan is mijn conclusie dat ze misschien iets aan verlichting krijgen, maar dat ze nog steeds onder hele moeilijke omstandigheden daar zitten en dat de echte oplossing er niet komt. Dat is de verantwoordelijkheid ook van deze Staatssecretaris. U laat ze ook zitten!

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Ook ik vind de situatie voor die kinderen, de amv's, heel erg zorgelijk. Daar kun je niet onbewogen naar kijken. Maar om de suggestie te wekken dat ze gaan creperen als ze op een goede manier op het Griekse vasteland worden opgevangen, met de inzet, grote inzet ook, van Nederland, wil ik ook van me werpen.

De **voorzitter**:

Mevrouw Kuiken, ik kijk nog even naar u.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):

Nee, voorzitter, alles is al gezegd.

De **voorzitter**:

Meneer Van Ojik dan nog met zijn tweede interruptie.

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):

Het lijkt me goed om op dit punt volstreekte duidelijkheid te krijgen. Ik voorspel dat de Europese Commissie deze week aan de lidstaten gaat vragen niet om mensen over te plaatsen van de eilanden naar het vasteland, maar om mensen over te nemen, relocatie te doen, in Europees verband. Ik voorspel dat de Europese Commissie aan landen gaat vragen of ze een aantal van de meest kwetsbare kinderen wil overnemen. Een aantal landen heeft dat al bevestigd, zonder dat het verzoek überhaupt is gekomen. Dat weet de Staatssecretaris. Ik wil echt heel duidelijk weten: als dat verzoek komt deze week en er zijn misschien nog vijf of zes of acht landen die daar ja op gaan zeggen, of twee, of alleen deze vijf, blijft Nederland dan in alle gevallen nee zeggen, of is het denkbaar, onder bepaalde omstandigheden, dat ook deze Staatssecretaris met de hand over haar hart strijkt en haar aandeel wil leveren?

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Nederland is bereidwillig om een aandeel te leveren als alle lidstaten een aandeel leveren, in de context van een structurele oplossing.

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):

Stel nou dat Malta zegt: we doen niet mee. Ik probeer maar iets. Malta doet niet mee, maar 25 andere landen doen wel mee. Gaat deze Staatssecretaris dan de kant van Malta kiezen? Is dat wat ik begrijp uit dit

antwoord? Alle landen moeten meedoen, anders doet Nederland niet mee. Is dat de opstelling van dit kabinet?

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Daar wordt ook weer een situatie geschetst die toch een beetje... Ik zal het woord «karikatuur» niet nog een keer noemen, maar toch is het dat wel een klein beetje. Ik heb gezegd dat het niet zo kan zijn dat iedere keer dezelfde club landen voor een ad-hocoplossing moet zorgen. Dat heb ik ook tegen de heer Groothuizen gezegd. Ik wil dat alle lidstaten een aandeel leveren. Het zou ook kunnen dat een land als Malta op een andere manier een aandeel levert, om even bij het voorbeeld van de heer Van Ojik te blijven, maar dat is in ieder geval de koers van het Nederlandse kabinet. Bovendien moet het in de context zijn van een structurele oplossing. Dat is ook een heel belangrijke voorwaarde.

De **voorzitter**:

Meneer Jasper van Dijk, zag ik u neigen naar de microfoon? Nee? Dan heb ik dat verkeerd gezien.

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):

Dat was ik!

De **voorzitter**:

Dat heb ik óók gezien, maar dat negeer ik even. Dan gaat de Staatssecretaris verder met de beantwoording.

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Er is ook gevraagd naar de misstanden aan de Grieks-Turkse grens. Er is allemaal steun voor Griekenland, maar gaat Nederland Griekenland dan ook aanspreken op alle misstanden aan de grens? Griekenland zit in een moeilijke situatie. Dat is iedereen bekend. Nederland heeft begrip voor de extra maatregelen van Griekenland en voor de grensbewaking, mits die conform internationaal en Europees recht worden uitgevoerd. Dat is echt een mits. Daar zal ik aanstaande vrijdag zeker aandacht voor vragen. Iedereen moet zich aan internationaal en Europees recht houden. Het is aan de Europese Commissie om daarover te oordelen, want de Commissie is verantwoordelijk voor naleving van het acquis. Dragen we met het geld dat we dan geven, misschien niet indirect bij aan mensenrechtenschendingen? Die gedachte kan opkomen. Voor die 700 miljoen – 350 miljoen en nog een keer 350 miljoen – roept Nederland op tot een strak coördinatiemechanisme door de Europese Commissie. De Europese Commissie en de lidstaten moeten scherp toezicht houden op de vraag waaraan en hoe het geld besteed zal worden. Vanzelfsprekend worden de getroffen maatregelen conform het internationale en Europese recht beoordeeld. Nogmaals, de Commissie moet daar goed op letten. De PVV heeft gevraagd of Nederland en de Europese Unie zich laten chanteren door Turkije. Dat is niet aan de orde. De implementatie van de EU-Turkijeverklaring is ook in het belang van Turkije zelf. Dit soort acties en retoriek door Turkije zijn uiteindelijk contraproductief. Daarbij moet worden opgemerkt dat Turkije de afgelopen jaren een enorme prestatie heeft geleverd door bijna 4 miljoen vluchtelingen op te vangen. Ik ben er geweest en ik kan u verzekeren dat die vluchtelingen gezondheidszorg, onderwijs, huisvesting, mogelijkheden voor werk enzovoort krijgen. Het is ook belangrijk om onderscheid te maken tussen retoriek en feitelijke aantallen. De aantallen aan de landsgrens met Griekenland worden door Turkije schromelijk overdreven. Daarnaast houdt Turkije de grens met Idlib nog steeds gesloten. Deze week is er nauw contact met de EU-partners om een oplossing te zoeken voor de situatie. Die zal verder aan bod komen tijdens de JBZ-Raad. Daarnaast is er druk diplomatiek verkeer – u

heeft er zelf naar verwezen, maar ik heb het ook net gezegd – via Borrell, Macron, Merkel enzovoort.

De heer **Emiel van Dijk** (PVV):

Nadat de Staatssecretaris vorige week het woord «noodkreet» gebruikte als understatement voor chantage, hebben we nu een nieuw understatement aan haar vocabulaire kunnen toevoegen: chantage «contraproductief» noemen. Het was dus geen chanteren. Ze hebben niet gezegd: we gooien de grenzen open als jullie niet met geld over de brug komen. Dat is blijkbaar geen chantage; het is simpelweg «contraproductief». Ik vind dit echt getuigen van een enorme naïviteit van de Staatssecretaris. Ik wil nu gewoon duidelijkheid van de Staatssecretaris dat zij niet zal instemmen met meer geld naar de Turken voor het chanteren van iedereen die in de Europese Unie woont.

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Er wordt door de Europese Unie hard gewerkt om ervoor te zorgen dat de EU-Turkijeverklaring in stand blijft. Dat is van groot belang voor de Europese Unie. Ik denk dat dat ons uitgangspunt moet zijn. Duidelijk is dat de Turkse kustwacht inmiddels ook weer werkt om te zorgen dat de boten niet verder kunnen enzovoort. Het is van cruciaal belang dat we zorgen dat we de afspraken die gemaakt zijn in het kader van de EU-Turkijeverklaring, weer met elkaar handhaven.

De heer **Emiel van Dijk** (PVV):

Het is nog niet zo lang geleden dat gewoon op het ANP werd gezegd: tot de EU aan al onze eisen omtrent vrij verkeer van goederen en personen voldoet en betere financiële hulp aanbiedt, houden wij de grenzen open. Dat heeft Erdogan vandaag gezegd. Hoe kan de Staatssecretaris vol blijven houden dat dat geen chantage is? En sterker nog, hoe kan zij hier geen afstand van nemen, maar de deur op een kier houden om nog meer geld aan die Turken te geven?

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Ik heb de tekst «nog meer geld aan de Turken geven» niet gebruikt. Het is van belang om in overleg met Turkije te komen tot een uitvoerbare oplossing van de ontstane problemen. We hebben een EU-Turkijeverklaring. Er wordt op alle niveaus hard aan gewerkt om te zorgen dat die EU-Turkijeverklaring in stand blijft.

De **voorzitter**:

Gaat u verder met de beantwoording. Excuses, er is eerst nog een vraag van mevrouw Kuiken. Ga uw gang.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):

Ik kan er niet zo goed bij dat het vorige kabinet via de lijnen van Rutte, Dijkhoff, Samsom en een aantal andere Europese spelers een heel fundamentele bijdrage heeft geleverd aan de totstandkoming van de Turkijedeal, terwijl ik nu het gevoel heb dat ik vooral zit te luisteren naar een Staatssecretaris die een beetje een passieve observant is van wat daar gebeurt. Wij zijn toch zelf medevormgever van waar we nu staan? Dan hebben we toch ook een verantwoordelijkheid om het samen vorm te geven? Het klinkt allemaal zo passief: EU dit afwachten, andere lidstaten zo afwachten. Ik denk dat we hierin ook gewoon een leidende rol kunnen nemen. Dat is heel hard nodig, willen we voorkomen dat we in Nederland weer in een situatie zoals in 2015 terechtkomen.

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Wat mevrouw Kuiken nu zegt, werp ik verre van me. Ik heb vorige week tijdens de extra JBZ een goedvol betoog gehouden om iedereen op te

roepen om mee te werken en er hard aan te werken om ervoor te zorgen dat die EU-Turkijeverklaring weer wordt uitgevoerd zoals die bedoeld is.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):

Sorry, maar dat is voor mij een lachertje. Een gloedvol betoog houden is nog niet hetzelfde als zorgen dat je daadwerkelijk aan de knoppen meedraait, stappen zet en een voorttrekkersrol neemt. Ik weet hoe het in 2015 gegaan is en daar is echt wel wat meer voor nodig dan dat. Ik merk passiviteit. Die zit niet alleen bij de Staatssecretaris. Ik zie de Minister-President op dit onderwerp ook totaal afwezig zijn. Dat betekent gewoon dat Nederland denkt: nou, het zal onze tijd wel duren, en als we in Nederland weer een crisis krijgen zien we dan wel hoe we gaan handelen. Ik vind dat eeuwig zonde. Ik vind het beschamend en ik vind het ook heel risicovol, omdat we daar uiteindelijk zelf de rekening van betalen.

De **voorzitter**:

Ik heb geen vraag gehoord, maar het woord is aan de Staatssecretaris.

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Mevrouw Kuiken refereert aan het feit dat Nederland het voortouw nam bij die EU-Turkijeverklaring een aantal jaren geleden. Ik moet daarbij wel even opmerken dat Nederland toen voorzitter was van de Europese Unie en vanuit die rol een andere rol speelde dan nu. Dat zou Kroatië nu kunnen doen, want nu is Kroatië de voorzitter. Tegelijkertijd moet ik opmerken dat Nederland hieraan ook een passage heeft gewijd in het regeerakkoord. Dat is heel bijzonder.

De **voorzitter**:

Gaat u verder, graag in een zeker tempo.

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Zeker, voorzitter. Maar ik word ook belaagd met vele vragen. De PVV heeft ook een vraag gesteld over de visumliberalisatie, waaraan we onder geen voorwaarde iets zouden moeten doen. Turkije moet zich houden aan zijn kant van de EU-Turkijeverklaring. Aan de visumliberalisatie die daarvan onderdeel is, zijn een aantal eisen verbonden waaraan een land moet voldoen. Aan die eisen is nog niet voldaan, dus die zorgen kan ik wegnemen.

De heer Van Ojik heeft gevraagd of de verklaring verouderd is en of die niet herzien moet worden. Dat is op dit moment niet aan de orde. De verklaring staat nog steeds. De prioriteit is nu normalisering van de situatie en uitvoering van de bestaande verklaring. Pas wanneer dat volledig tot stand is gekomen, kunnen de huidige afspraken weer vernieuwd worden en kunnen we bekijken welke andere dingen we gaan doen. Ik verwijs ook naar wat Macron en Merkel misschien gaan bespreken in Istanbul.

De heer **Azarkan** (DENK):

Er is natuurlijk heel veel kritiek op het handelen van Turkije, maar er is ook heel veel kritiek op de nakoming van de EU-Turkijedeal. Is de Staatssecretaris van mening dat er aan Europese kant voldoende is gedaan om die afspraken na te komen?

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Misschien refereert de heer Azarkan aan de visumliberalisatie. Je kunt daarnaar kijken en zeggen: dat is nog niet gebeurd. Maar zoals ik zojuist heb gezegd, zijn er een aantal eisen waaraan ieder land moet voldoen voor visumliberalisatie. Daaraan heeft Turkije tot op heden nog niet voldaan. Dat is een van de dingen die inderdaad nog niet gebeurd zijn, maar dat komt doordat de eisen nog niet vervuld zijn.

De heer **Azarkan** (DENK):

De Staatssecretaris herhaalt het antwoord dat ze hiervoor gaf in een eerdere opmerking, maar daar gaat het mij niet om. Er zijn aan twee kanten afspraken gemaakt over naleving, over hoe je het migratieprobleem op een gestructureerde manier oplost. Er zijn een heleboel afspraken gemaakt. Ik herhaal mijn vraag, waarop ik geen antwoord heb gekregen: is de Staatssecretaris van mening dat er van de Europese kant voldoende is gedaan aan het nakomen van de afspraken in de breedte, dus niet gefocust op één onderdeel? Is daar voldoende aan gedaan?

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Ik kan daar een heel simpel antwoord op geven. Het antwoord is ja. De heer Emiel van Dijk heeft gevraagd of Frontex als een ferrydienst werkt en of de Nederlandse hulp aan Frontex niet moet stoppen. Frontex is een Europees agentschap dat de lidstaten ondersteunt bij het bewaken van de buitengrenzen. In dat kader heeft Griekenland daar recht op. Griekenland heeft recent zelf om ondersteuning van Frontex gevraagd. Nederland draagt bij aan die inspanningen van Frontex in Griekenland.

De heer **Emiel van Dijk** (PVV):

Dat was niet mijn vraag. Dit is gewoon een uitleg van wat Frontex op papier zou behoren te doen. De praktijk is natuurlijk compleet anders. In de praktijk is gebleken dat ze, in plaats van de buitengrens van de Europese Unie te bewaken, proactief en tegen de afspraken in asielsezoekers op een bootje naar het Griekse vasteland hebben gebracht in plaats van ze terug naar Turkije te sturen, wat de afspraak was. Mijn vraag aan de Staatssecretaris was hoe we hiermee akkoord kunnen gaan, als grensbewaking verwordt tot het faciliteren van mensensmokkel. Dus dat moet ophouden.

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Er is een algemene regel in het zeerecht die over de hele wereld gehanteerd wordt: mensen die in gevaar zijn op zee, moeten worden gered. Zij moeten worden geholpen. Dat is internationaal recht. Die verplichting geldt voor lidstaten, maar ook in het kader van Frontex-operaties op zee.

De heer **Emiel van Dijk** (PVV):

Dat is ook gewoon niet waar. Dat heeft te maken met drenkelingen. Mensen die op een bootje zitten – of dat nou een rubberboot is of een vissersboot – zijn geen drenkelingen. En daarnaast, als het internationale zeerecht zo strikt zou worden nageleefd, ook door Frontex, dan waren al die bootjes naar de dichtstbijzijnde veilige haven gegaan. Als ze vanuit Libië vertrekken, zouden ze naar Tunesië of naar een andere haven gaan, maar niet naar Italië. De Staatssecretaris moet hier nu niet met kletspraatjes komen over het internationaal zeerecht dat ineens van toepassing zou zijn. Mijn vraag is hoe het kan dat Frontex, dat zegt en pretendeert de grenzen te bewaken, op eigen houtje en ten koste van onze nationale veiligheid – want die mensen komen allemaal hiernaartoe, want u houdt ze niet tegen –...

De **voorzitter**:

En uw vraag is?

De heer **Emiel van Dijk** (PVV):

Hoe kan het dat Frontex die hiernaartoe haalt, terwijl ze de mensen tegen moeten houden?

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Voorzitter, ik denk dat ik voldoende duidelijk geweest ben.

De voorzitter:

Gaat u verder. Meneer Van Dijk, u krijgt niet nog een keer hetzelfde antwoord. Uw interruptie was al in drieën, want ik had even niet opgelet, dus ik ga de Staatssecretaris weer het woord geven.

Staatssecretaris Broekers-Knol:

Mevrouw Becker heeft gevraagd naar de stand van zaken rondom de Nederlandse steun aan Frontex voor Griekenland. Nederland zet erop in om conform verplichtingen uit de Frontex-verordening zijn aandeel voor ondersteuning te leveren. Griekenland heeft twee verzoeken aan Frontex gedaan over ondersteuning in het kader van het zogenaamde rapid mechanism, zoals bepaald in de Frontex-verordening. Het eerste verzoek betreft een bijdrage voor technische middelen op de maritieme grenzen en het tweede verzoek betreft personele ondersteuning op de landsgrens. Naar aanleiding van deze rapid verzoeken heeft Nederland, conform zijn verplichtingen en op basis van behoeften van Frontex, extra personeel – dat wil zeggen vier grenswachters – naar Griekenland gestuurd. Dat is boven op de inzet die Nederland al in Griekenland heeft in de reguliere Frontex-operaties, waaronder zeven à acht grenswachters en tolken. Tevens bekijkt Nederland welke mogelijkheden er zijn voor verdere ondersteuning in de vorm van technische middelen. De inventarisatie van die mogelijkheden voor de inzet van groot materieel, zoals een schip, is nog gaande. Daarover is contact met Frontex.

De heer Groothuizen van D66 vroeg waar de 700 miljoen naartoe ging. Gaat dat geld ook naar de zorg? Zoals ik al heb gezegd, is 350 miljoen direct beschikbaar gesteld door de Commissie. Het grootste gedeelte is bestemd voor de aanleg van infrastructuur voor de opvang van migranten op de Griekse eilanden. Daarnaast gaat het naar extra ondersteuning van EASO en Frontex en de ondersteuning van lopende activiteiten. Over het andere voorstel hebben we het zojuist gehad. Daar heb ik al iets over gezegd.

Mevrouw Becker (VVD):

Ik heb een korte vraag. Kan de Staatssecretaris de Kamer een brief sturen waarin staat wanneer die inventarisatie van de mogelijkheden van Nederlandse inzet, onder andere van groot materieel, is afgerond? Dan krijgt de Kamer inzicht in de bijdrage die Nederland eventueel bereid is te leveren. En zo ja, wanneer kunnen we die brief ontvangen?

Staatssecretaris Broekers-Knol:

Ik kijk even naar rechts of dat mogelijk is. Ja, dat is het geval. Maar wanneer we die brief sturen, moet ik even overleggen. Ik denk dat we daar niet al te lang mee wachten; laat ik er voorzichtig in zijn.

De voorzitter:

Daar komen we op terug bij de toezeggingen. Gaat u verder.

Staatssecretaris Broekers-Knol:

De heer Voordewind heeft gevraagd of de EU-fondsen op de juiste plek terechtkomen. De totale EU-steun voor Griekenland is tot nu toe in totaal 2,4 miljard euro geweest. Het proces rond de besteding van die fondsen in Griekenland verloopt in sommige gevallen moeizaam. Dat heeft meerdere oorzaken. De Commissie stelt voorwaarden vooraf en in de verantwoording ook achteraf, bij de inzet van de EU-fondsen, net als bij andere lidstaten. Daardoor kan het nog eens langer duren. De Commissie moet erop toezien dat de financiële EU-ondersteuning goed terecht komt. Daarom monitort de Europese Commissie dat goed. Als de Commissie constateert dat er berichten zijn dat Griekenland niet volgens de afspraken besteedt, dan verwacht het kabinet van de Commissie dat zij Griekenland daarop aanspreekt en zo nodig vervolgstappen onderneemt. Tijdens de

JBZ-Raad zal ik pleiten voor een adequaat coördinatiemechanisme door de Commissie voor de steun aan Griekenland. Voor Nederland is van belang dat de Commissie en de lidstaten toezicht houden op waar het geld naartoe gaat en waar het aan besteed zal worden. Daarbij dient ook rekening te worden gehouden met de absorptiecapaciteit van Griekenland zelf, maar ik heb zojuist ook al iets gezegd over de besteding van die tweede 350 miljoen.

De heer Voordewind heeft ook gevraagd naar de situatie voor de ngo's. De situatie op de eilanden is precair. De diverse ngo's hebben hun operaties moeten staken of hebben zelfs moeten vertrekken vanwege dreiging en geweld. Het reisadvies voor hulpverleners en journalisten is aangepast en er is contact met organisaties waar de meesten van hen werken. Griekenland moet maatregelen nemen om te zorgen dat die hulporganisaties niet langer worden belemmerd in het uitvoeren van hun werk. Ook dat ligt op het bord van Griekenland. De veiligheid en de operationele vrijheid dienen te worden gewaarborgd.

Wat vind ik van gemeentes die aanbieden om amv's op te nemen? Ik vind dat buitengewoon sympathiek van gemeentes en ik vind dat ook heel positief. Ik vind overigens ook dat gemeentes heel positief reageren op verzoeken van het COA om ruimte beschikbaar te stellen voor azc's, want wat dat betreft zit het COA een beetje in een moeilijker situatie. Het is dus sympathiek van de gemeentes om hiervoor open te staan, maar het blijft een besluit dat genomen wordt door het kabinet. Dat kan niet op gemeentelijk niveau worden besloten. We zijn voortdurend in contact met verschillende internationale partners. Ik heb gezegd hoe de positie is en hoe het kabinet ertegenover staat: het moet op Europees niveau en structureel. Ik heb daar in de inleiding over gesproken. Humanitaire, juridische en praktische bijstand aan Griekenland moet in het kader gezien worden van de logica van de EU-Turkijeverklaring.

Er is een vraag gesteld over het crisismechanisme. Het crisismechanisme komt voort uit het solidariteitsprincipe. Dat wil zeggen: ondersteuning door middel van EU-brede herplaatsing wanneer de lidstaat van aankomst onder disproportionele migratiedruk komt te staan. Dat moet structureel zijn ingebed en niet op incidentele basis gebeuren. De Commissie moet daarin een grote en coördinerende rol spelen en ook, waar nodig, een lidstaat kunnen opdragen om een actieplan op te stellen. Een dergelijk mechanisme stond in het voorstel van de Dublinverordening van 2016. Ik wacht de nieuwe voorstellen van de Commissie af. Gister zijn deze door het Europese parlement voor «na Pasen» in het vooruitzicht gesteld. Er was een vraag over de Visumcode. De Visumcode is 2 februari in werking getreden. Onderdeel van de nieuwe Visumcode is de door Nederland bepleite koppeling tussen terugkeersamenwerking en visummaatregelen. Die koppeling heeft haar beslag gevonden in artikel 25bis. Bij onvoldoende medewerking kan de beslistermijn verlengd worden, kunnen geen meervoudige visa meer verstrekt worden of kunnen hogere leges gevraagd worden. De competentie om maatregelen voor te stellen aan de Raad ligt bij de Commissie.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):

Mijn vraag aan de Staatssecretaris, mede op verzoek van mijn motie, was of zij actie gaat ondernemen. De Visumcode ligt er. Die kan in werking gesteld worden. Ik mag toch aannemen dat niet weer op de Europese Commissie gewacht moet worden, maar dat een lidstaat, in dit geval Nederland, gewoon kan zeggen: «we willen dit doen; terugkeer naar Marokko loopt niet goed, er moeten nu maatregelen genomen worden»? Gaat u dat doen?

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Ik heb eerder gemeld aan de Kamer dat ik op korte termijn, eind maart, in besloten kring de Commissie zal informeren over de voor Nederland

meest problematische terugkeerlanden in relatie tot de Visumcode. Ik wil benadrukken dat de uiteindelijke selectie van landen en te treffen maatregelen afhangen van Europese besluitvorming. Het lijkt me heel goed dat u in een besloten briefing informatie krijgt over de stand van zaken.

Mevrouw **Becker** (VVD):

Dank aan de Staatssecretaris. Dat heeft zij in een eerder AO aan ons toegezegd. Fijn dat het ook snel wordt ingepland. Maar begrijp ik goed dat Nederland dus wel een lijst van problematische landen heeft en een lijst van eventuele sancties die Nederland zou willen treffen, en daarmee in Brussel de boer op gaat om ervoor te zorgen dat die sancties uiteindelijk ook in place komen? Want we hebben niet zoveel aan een briefing over maatregelen die alleen hier in Den Haag in een bureaula liggen. Begrijp ik goed dat dat de inzet is richting Brussel?

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Er is een selectie gemaakt van een aantal derde landen, gebaseerd op het aantal terugkeerbesluiten per kalenderjaar. Die worden beoordeeld op de mate van terugkeersamenwerking. Eind maart zal die lijst richting de Commissie gaan. De heer Jasper van Dijk zegt «en naar de Kamer», maar in de besloten briefing krijgt u informatie daarover. Het is dus niet zo dat er een algemeen openbare lijst naar de Kamer gestuurd wordt. Dat kan niet.

Ik ben bijna aan het eind. De heer Jasper van Dijk heeft een vraag gesteld over de stand van zaken wat betreft operatie Sophia. Het mandaat van Sophia is in december 2019 met drie maanden verlengd tot en met 31 mei 2020. De inzet van de maritieme component is sinds april 2019 opgeschort. Er is binnen de Europese Unie een politiek akkoord bereikt over een nieuwe operatie – daar is de heer Van Dijk waarschijnlijk van op de hoogte – ter monitoring van het wapenembargo voor Libië. Die komt als opvolging van Sophia. De nieuwe missie zal een andere naam hebben. Wat die zal zijn, is onbekend. Die komt nog. Ik ben best wel blij met dit besluit, want hiermee neemt de Europese Unie een duidelijke verantwoordelijkheid. Nederland maakt zich al langere tijd hard voor een krachtig en verenigd optreden van de Europese Unie ten opzichte van Libië. Door de monitoring zal de EU een goed beeld krijgen van schendingen van het wapenembargo. Daarbij zullen zowel schepen als vliegtuigen en satellieten worden ingezet. De schepen zullen op de wateren ten oosten van Libië opereren, waar de routes van wapensmokkelaars liggen. Tegelijkertijd zal de nieuwe operatie zich ook blijven richten op de bestrijding van mensensmokkel en training en monitoring van de Libische kustwacht. Dat waren ook belangrijke doelstellingen van operatie Sophia. Nederland heeft zich hier hard voor gemaakt. Het mandaat van de nieuwe operatie wordt op dit moment nader uitgewerkt en wordt naar verwachting bij een volgende Raad Buitenlandse Zaken aangenomen.

Dan nog een vraag van de heer Jasper van Dijk over Marokko. Zoals u weet, is de relatie met Marokko complex en veelzijdig. Er zijn veel wederzijdse belangen, waaronder migratie en terugkeer, maar ook politieke en justitiesamenwerking en de strijd tegen terrorisme. We delen de wens om over de hele breedte van de relatie met elkaar te spreken. Daar werken we aan via de dialoog op meerdere niveaus. Samen met Buitenlandse Zaken, echt kabinetsbreed, zetten we ons daarvoor in. Het is zaak dat we nu vooruitkijken. Maar kabinetsbreed zijn we hiermee bezig.

De **voorzitter**:

Daarmee eindigt de eerste termijn van de zijde van de Staatssecretaris. Ik kijk of er nog behoefte is aan een korte tweede termijn. Die is er. Eén minuut. Het woord is aan meneer Van Dijk van de PVV.

De heer **Emiel van Dijk** (PVV):

Dank u wel, voorzitter. De Staatssecretaris doet net of de problemen met Turkije en de migranten die daar aan de grens staan, ineens uit de lucht zijn komen vallen als ware het een of andere natuurverschijnsel. Dit is natuurlijk niet waar. Deze migrantenstroom uit Turkije is doelbewust door Erdogan op touw gezet met als doel om de Europese Unie, maar ook, indirect, Nederland keihard te chanteren om met meer geld over de brug te komen. Deze chantage mag niet beloofd worden door deze Staatssecretaris en al helemaal niet met Nederlands belastinggeld. Mijn partijleider, Geert Wilders, heeft een aantal jaar geleden de voorman van de VVD hiervoor gewaarschuwd, maar zoals gewoonlijk, net zoals nu, wilde de VVD destijds niet luisteren. Daar plukken we nu de wrange vruchten van.

De PVV wil voorkomen dat we dankzij dit geklungel van de VVD op het gebied van asiel en migratie straks te maken krijgen met een nog grotere stroom van migranten die deze kant op komt. Daarom wil ik dan ook een VAO aanvragen om zodoende moties te kunnen indienen.

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):

Ik heb gisteren al een vooraankondiging gedaan voor een VAO.

De **voorzitter**:

Ja, maar zo werkt het niet. Een vooraankondiging betekent niet dat je de eerste spreker bent.

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):

Nee, dat zeg ik ook niet. Ik zeg alleen dat ik een vooraankondiging heb gedaan. Soms houden collega's daar rekening mee, voorzitter.

De **voorzitter**:

Het is gebleken dat dit ook terecht is, want er is nu een VAO aangevraagd. De eerste spreker zal zijn de heer Van Dijk van de PVV. Zo zijn de regels. Het woord is aan meneer Groothuizen.

De heer **Groothuizen** (D66):

Dank u wel, voorzitter. Dank aan de Staatssecretaris voor de beantwoording van de vragen. Op één punt kon ik de Staatssecretaris niet helemaal goed volgen. Wij hadden een klein debatje over hoe je van ad hoc naar structureel gaat. Toen kreeg ik weer hetzelfde antwoord over de positie van het kabinet. Maar mijn vraag is of de Staatssecretaris zich gaat inspannen om andere lidstaten ook zover te krijgen dat zij bereid zijn om bij te dragen aan het overnemen van mensen. Anders zeg je een beetje van: wij willen ergens naartoe; we zitten nu hier, maar we gaan ook zelf niet eens moeite doen om andere lidstaten daarin mee te krijgen. Dat zou ik teleurstellend vinden. Mijn tweede vraag is: hoe gaan we ervoor zorgen dat toezicht en controle beter tot stand komen? Want ik geloof dat we heel veel geld geven aan Griekenland. Tegelijkertijd stelt iedereen die daar zelf is geweest ook gewoon vast dat het in de praktijk één grote ellende is. Dus blijkbaar wordt dat geld ook gewoon niet goed besteed.

De **voorzitter**:

Meneer Azarkan.

De heer **Azarkan** (DENK):

Dank, voorzitter. Dank aan de Staatssecretaris voor de beantwoording. We zagen in dit debat een sterk staaltje afschuiven. We zien dat D66 en de ChristenUnie wel graag willen, maar het afschuiven op coalitie en op draagvlak, terwijl we aan de andere kant zien dat de draagvlak er binnen de samenleving voldoende is. De Staatssecretaris zegt dat we graag iets doen en al heel veel doen. Aan de andere kant schuift ze het af op de

verantwoordelijkheid van andere Europese landen, terwijl ze weet dat die dat als gevolg van hun binnenlandse politiek ook gewoon niet zullen doen. Gevolg is dat we heel veel mensen in de kou laten staan, onvoldoende meehelpen om het probleem te verhelpen en dat we ook met name kinderen in de kou laten staan.

De voorzitter:

De heer Van Dijk, SP.

De heer Jasper van Dijk (SP):

Voorzitter. Ik krijg zojuist een verzoek binnen van een hulporganisatie. Ik leg het voor aan de Staatssecretaris. Het is een verzoek om te helpen met hulpmiddelen op de Griekse eilanden in verband met corona daar. De vraag is of u bereid bent om mondkapjes en handgel te leveren. Het zou gaan om 15.000 stuks. Ik geef het door.

Het grote thema van dit debat betreft de kinderen. We gaan straks moties indienen. Ik hoop werkelijk dat de Kamer dan de Staatssecretaris ertoe kan bewegen om kinderen ook naar Nederland te halen en over Europa te verdelen, want ik vind het standpunt van de regering tot nu toe, eerlijk gezegd, beschamend. Nederland heeft echt wel de middelen om de meest kwetsbare kinderen op te vangen. Doe het dan ook!

De voorzitter:

De heer Voordewind.

De heer Voordewind (ChristenUnie):

Voorzitter. Ik dank de Staatssecretaris voor de beantwoording van mijn vragen. Ik vind het wel jammer dat we aan de eerste tranche van die 350 miljoen blijkbaar nog geen voorwaarden hebben verbonden en dat we moeten wachten op de tweede tranche. De Staatssecretaris zegt: daar moeten we inderdaad over gaan praten. Maar ik zou de Staatssecretaris toch willen aanmoedigen om dat iets steviger te doen, want waarom zouden wij geen voorwaarde kunnen stellen aan, op z'n minst, de betaling van die tweede tranche, namelijk dat we voor dat geld fatsoenlijke opvang willen hebben?

De Staatssecretaris zegt zelf dat we inmiddels 2,4 miljard euro hebben betaald, maar elke televisiekijker kan zich afvragen waar die 2,4 miljard gebleven is als er zulke dramatische situaties zijn, niet alleen op de eilanden maar ook op het vasteland. We moeten echt harde voorwaarden gaan stellen aan ons geld. Ik zou de Staatssecretaris willen wijzen op het rapport van de Europese Rekenkamer, die heel kritisch is geweest op de besteding van die 2,4 miljard. Dat wil ik haar meegeven.

Ik ondersteun het pleidooi om hulpmiddelen beschikbaar te stellen voor de hulpverleners. Ik kreeg dat ook net door.

Voorzitter, ten slotte. Als er al gerelocerd moet worden door de Europese Commissie – dat verzoek ligt er inmiddels, zo begrijp ik via de media – laat de Staatssecretaris dan ook gaan praten met andere lidstaten om te kijken of we een aantal landen kunnen vinden die daartoe bereid zijn. Als de Staatssecretaris vijf te weinig vindt, laat haar dan een actief appel doen op andere landen.

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u. Meneer Van Ojik.

De heer Van Ojik (GroenLinks):

Voorzitter, dank u wel. Ten aanzien van de enige vraag die er in dit debat echt toe doet, de vraag of Nederland bereid is om in deze noodsituatie een aantal kinderen over te nemen, beweegt het kabinet geen centimeter. Er worden twee voorwaarden gesteld door de Staatssecretaris. Een,

iedereen moet meedoen. Dat is de makkelijkste manier om niets te hoeven doen, zou ik zeggen. De tweede voorwaarde is: alleen als er een structurele oplossing komt. Die structurele oplossing moet als een soort manna uit de hemel komen vallen, want we zetten daar zelf geen stap extra voor; dat is me in dit debat ook wel weer duidelijk geworden. Voorzitter. Ik ben dit debat begonnen door te zeggen: ik hoop dat we een AO hebben dat in ieder geval een klein beetje beweging oplevert, ook al is het maar heel bescheiden. Dat is niet gebeurd. We hebben vanmiddag of morgen – ik denk morgen – nog een kans om dat per motie aan de Kamer te vragen om zo de Staatssecretaris te dwingen om Europees samen te werken om deze kinderen op te vangen. Dat zal nodig zijn, want ze doet het niet uit zichzelf.

De voorzitter:

Dank u wel. Mevrouw Kuiken heeft ons verlaten. Dan is ten slotte het woord aan mevrouw Becker.

Mevrouw **Becker** (VVD):

Voorzitter. Ik dank de Staatssecretaris voor de antwoorden. Het is goed om te horen dat de situatie langs de grens met Griekenland wat meer gestabiliseerd is en dat de Turkse kustwacht weer aan de slag is. We hopen dat dat een goed teken is dat de deal die we met Turkije hebben afgesproken, ook blijft staan. We moeten ons als EU niet laten chanteren, maar er juist op aandringen dat die deal wordt voortgezet. Het is ook goed dat de Staatssecretaris memoreert dat we in Nederland al in de top drie staan van landen die hervestiging op zich hebben genomen. Er hebben al ontzettend veel migranten in Nederland een plek gevonden. Het kabinet houdt er nu aan vast om niet met een ad-hocoplossing mee te doen. De Staatssecretaris heeft ook bevestigd dat er een zeker risico is dat verweesde kinderen uiteindelijk niet verweesd blijken te zijn maar misschien familie hebben, omdat ze helemaal nog niet in de procedure zitten. Ik wil haar steunen in die lijn. Ik wil haar ook danken voor de toezegging dat er binnenkort een briefing onze kant op komt. Tot slot zou ik haar willen vragen om nog kort in te gaan op de vraag hoe het nu verder gaat in de EU met de toekomst van het Europees asiel- en migratiestelsel. De VVD wil een fundamenteel ander stelsel. Daar hebben we het vandaag eigenlijk niet over gehad, maar dat is wel cruciaal. Gaat dat er nog komen voor Pasen?

De voorzitter:

Nou...

Mevrouw **Becker** (VVD):

Dat was namelijk de planning van de Commissie.

De voorzitter:

Dat zijn beschouwingen over de toekomst. Als voorzitter, en ook lettend op de tijd, denk ik: volgende week is er weer een debat.

Mevrouw **Becker** (VVD):

Voorzitter, ik heb deze vraag gesteld in mijn eerste termijn. Dit is een belangrijk onderwerp, dat iedere keer weer op de agenda van de Raad staat, dus ik wil wel weten hoe dit dossier verder gaat.

De voorzitter:

Dat begrijp ik. Het woord is aan de Staatssecretaris.

Staatssecretaris **Broekers-Knol:**

Ik wil eventjes de volgorde doorbreken van wie het eerst wat gevraagd heeft. Wat betreft het laatste punt van mevrouw Becker over het pact: het

Europees parlement heeft gezegd «na Pasen», dus tussen aanhalings-tekens. Morgen zullen we het er zeker niet over hebben; dat staat als een paal boven water. Ik hoop eerlijk gezegd dat er, ondanks de problemen die er op dit moment zijn met Griekenland en Turkije, ondertussen hard gewerkt wordt aan dat pact, want het is van groot belang dat dat pact er komt.

Dan ga ik toch even de rij af. De heer Emiel van Dijk heeft mij niet zozeer een vraag gesteld, dus ik hoef hem ook geen antwoord te geven. Dat ging meer over Turkije en de chantage. Ik verwijs naar wat ik daarover al eerder gezegd heb.

De heer Groothuizen had het over van ad hoc naar structureel. Ik heb daar een antwoord op gegeven. Nederland heeft in januari 2019 – dat is een jaar en twee maanden geleden – gezegd: dat doen wij niet meer. Ik denk dat dat een goed besluit is geweest. Structureel betekent in onze ogen dat de landen van de Europese Unie hun verantwoordelijkheid nemen en dat het niet steeds drie, vier of misschien vijf landen zijn. Het zijn iedere keer dezelfde landen, de landen die op alle fronten een hele grote inzet plegen, zoals Nederland. Nederland heeft tijdens de Syriëcrisis in 2015 en 2016 een hele grote last op zich genomen. Wat betreft de hervestiging, die ook een onderdeel is van de EU-Turkijeverklaring, zitten we boven de target die voor Nederland gesteld is, dus ook daar doet Nederland enorm veel aan. Het is nu tijd dat alle lidstaten van de Europese Unie hun verantwoordelijkheid gaan nemen.

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):

Ik vrees dat ik toch bezwaar moet maken tegen deze voorstelling van zaken. De Staatssecretaris heeft nu al een paar keer gezegd dat Nederland bij de landen hoort die de hele tijd ja zeggen, maar ik zie al bijna twee jaar dat Nederland bij de groep landen hoort die elke keer nee zeggen, of het nou gaat om het overnemen van mensen van schepen die soms weken op de Middellandse Zee dobberen of om het zogenaamde initiatief van Malta, waar Duitsland, Frankrijk, Italië en Finland zich bij aansloten... Ik moet opschieten. Dat weet ik, voorzitter. De Staatssecretaris geeft echt een foute voorstelling van zaken. Nederland zit in het kamp van de neezeggers en niet in het kamp van de jazeggers.

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Nederland zit niet in het kamp van de neezeggers. Nederland zegt nee tegen ad-hocoplossingen, omdat Nederland in het verleden bij alle ad-hocoplossingen altijd vooraan stond. Ook wat betreft de structurele oplossingen, zoals nu met de hervestiging – dat is een structurele oplossing in het kader van de EU-Turkijeverklaring – doet Nederland meer dan zijn best. Wij zitten boven de targets voor hervestiging. Nederland is op het gebied van asiel en migratie een land dat enorm zijn best doet om vluchtelingen en degenen die bescherming nodig hebben, bescherming te bieden.

De **voorzitter**:

Meneer Van Ojik, heel kort.

De heer **Van Ojik** (GroenLinks):

De Staatssecretaris geeft toe dat we nee zeggen tegen ad-hocoplossingen. Andere oplossingen zijn er op dit moment niet, dus ik blijf bij mijn constatering dat Nederland nee zegt tegen de oplossingen die er zijn, ook al zijn dat misschien ad-hocoplossingen. Andere oplossingen zijn er helaas niet op dit moment. Nederland zit in het kamp van de neezeggers. Ik houd mijn punt staande op dit gebied.

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

De structurele oplossing van hervestiging in het kader van de EU-Turkijeverklaring gaat nog steeds door en daar werkt Nederland nog steeds aan mee.

De voorzitter:

Gaat u verder.

Staatssecretaris Broekers-Knol:

Wij verwachten inderdaad dat de Europese Commissie met oplossingen komt die voor alle lidstaten betekenen dat ze meedoen om de problemen op te lossen die er zijn op het gebied van asiel en migratie. Daarmee heb ik ook een antwoord gegeven op de vraag van de heer Azarkan over kinderen in de kou laten staan. Dat wil ik ook van de hand wijzen. Nederland laat die kinderen niet in de kou staan. Nederland heeft gezegd – en dat heb ik hier ook bevestigd – dat we van alles willen doen op humanitair, juridisch en praktisch gebied om Griekenland de steun te geven die nodig is om te zorgen dat de situatie voor minderjarige kinderen en de voorzieningen in de kampen verbeteren. Daar willen we heel veel werk voor doen en heel veel inzet voor plegen, maar er is één ding dat wij niet doen en dat is minderjarige kinderen overnemen.

De voorzitter:

Dank u wel. Daarmee komt er een einde aan dit...

Staatssecretaris Broekers-Knol:

Nee, eerst nog corona, de mondkapjes en de handgel.

De voorzitter:

Excuus. U wekte de indruk dat u klaar was

Staatssecretaris Broekers-Knol:

Nee. Er werd gevraagd naar 15.000 stuks. Ik kan het niet helemaal overzien, maar we zijn zeker bereid om te kijken of dat kan. Ik hoop overigens dat ze in Nederland voorradig zijn. Dat is natuurlijk wel een hele grote vraag. Ik weet niet of u in de winkel bent geweest, maar ik kan geen gel meer kopen. Althans, misschien wel voor mijn haar, maar niet voor mijn handen.

De heer Jasper van Dijk (SP):

Het wc-papier is op, heb ik begrepen.

De voorzitter:

Meneer Emiel van Dijk.

De heer Emiel van Dijk (PVV):

Ik wil er bezwaar tegen maken dat we, als die al beschikbaar zouden zijn, eventjes 15.000 hulpgoederen naar Griekse eilanden gaan sturen terwijl er net bekend is geworden dat er een vijfde dode in Nederland is gevallen en er sprake is van een verdubbeling van het aantal coronagevallen ten opzichte van dinsdag. Dan gaan we toch verdorie niet hulpgoederen die we hier hartstikke hard nodig hebben voor onze eigen mensen naar Griekenland sturen? Zijn we helemaal gek geworden?

Staatssecretaris Broekers-Knol:

Ik heb gezegd dat ik bereid ben om ernaar te kijken. Dat betekent nog niet dat...

De voorzitter:

Dank u wel. Daar gaan we het bij laten.

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

... het in het vliegtuig of op een boot zit om ernaartoe te gaan.

Dan nog de heer Voordewind: zijn er geen voorwaarden verbonden aan de eerste tranche van de 700 miljoen? Nee. Die is ook zo snel ter beschikking gesteld dat dit niet eens aan de orde is geweest. Maar ik heb u gezegd dat ik als het gaat om de tweede tranche zeker het punt zal noemen over de kinderen en dergelijke.

Over kinderen naar Europa hebben we het gehad.

Het pact heb ik net genoemd.

Ik zeg nog tegen de heer Van Ojik dat het verhaal van de kinderen inmiddels wel duidelijk is.

De **voorzitter**:

Dat is voldoende aan de orde geweest. U bent het niet eens, maar daarvoor zij we hier bij elkaar. Daar heeft u een VAO voor.

Er zijn twee toezeggingen.

- De Staatssecretaris zegt een brief toe met een inventarisatie van de gelden en middelen die beschikbaar worden gesteld door de EU aan Griekenland.
- Eind maart, begin april zal er een besloten technische briefing over de Visumcode zijn.

Meneer Van Dijk ziet nog een toezegging?

De heer **Jasper van Dijk** (SP):

De Staatssecretaris zegde net toe te kijken naar hulpmiddelen vanwege het coronavirus.

De **voorzitter**:

Ja, maar dat is geen toezegging in de zin dat er een schriftelijke... Nou, afijn. De Staatssecretaris heeft het wel gezegd.

De heer **Jasper van Dijk** (SP):

Wat is het dan wel?

De **voorzitter**:

Hoelang zit u nu in de Kamer? Zal ik u nog eens uitleggen wat een toezegging is die we aan het eind wel melden en welke niet?

De heer **Jasper van Dijk** (SP):

Ja, legt u mij dat eens uit.

De **voorzitter**:

Als er een schriftelijke reactie of een briefing komt, is het een toezegging. Die noteren we, en alle andere niet.

Daarmee komt er een einde aan het algemeen overleg. Met een aantal van u – ongetwijfeld ik ook – gaan we naar de procedurevergadering in de Wttewaall-zaal.

Staatssecretaris **Broekers-Knol**:

Maar het VAO is toch zo meteen?

De **voorzitter**:

Nee, nee, nee. Het VAO is morgen om 13.30 uur, met stemmingen. Er zijn misschien nog meer VAO's, maar dit VAO is morgen om 13.30 uur.

Ik dank de Staatssecretaris, haar ambtenaren, de leden en iedereen in de hele wereld.

Sluiting 14.37 uur.